

GAZETA NIEPOŁOMICKA

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Nr 105/301

MAJ 2019

ISSN 1429-004

SAMI PISZEMY GAZETĘ: 41 AUTORÓW, 59 TEKSTÓW

Ruszyła rozbudowa szkoły w Zakrzowie

str. 3

Wymienimy kolejne 162 piece

7 maja 2019 w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego Burmistrz Roman Ptak podpisał umowę na dofinansowanie drugiego etapu wymiany pieców w gminie Niepołomice

str. 2

Szkolne boiska na nowo

24 kwietnia burmistrz Roman Ptak podpisał umowę na przebudowę boisk sportowych przy budynku byłego gimnazjum w Niepołomicach

str. 4

MOA na miarę XXI wieku!

8 kwietnia burmistrz Roman Ptak i prezes firmy Samson sp. z o.o. Adam Lichorobiec podpisali umowę na przebudowę MOA w Niepołomicach

str. 5

Zamek Królewski w Niepołomicach

NOC MUZEÓW

godz. 18.00 - 23.00

17.05.2019

MUZEUM NIEPOŁOMICKIE ZAPRASZA

Włodzimierz Puchalski – Mistrz portretów natury. Ogrody
- wystawa fotografii

Ptasia komnata: odkrywanie ptasich tajemnic
- dźwięki i obrazy

Projekcja filmów przyrodniczych Włodzimierza Puchalskiego

oraz zwiedzanie ekspozycji ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie:

Sukiennice w Niepołomicach 2. Znane i nieznane

Znajduję starożytności bardzo piękne. Antyk okiem kolekcjonera

Salon Europejski. Obrazy i rzeźby zachodnioeuropejskie (XVII – XIX w.)

 /MuzeumNiepolomickie

CENA BILETU - 1 zł

Co roku maj zaskakuje. Za każdym razem, kiedy kalendarz obróci się o swoje 12 miesięcy, zdążamy zapomnieć, jak to potrafi wybuchnąć wiosna, jak soczysta może być zieleń, jak wszystko zakwita właściwie na hurra i w końcu, jak może pachnieć bzem. I chociaż ostatnio świat wydaje się łapać zadyszkę po tym, jak go niszczyliśmy, zatruwamy i śmieciemy – wszechobecne plastikowe odpady wpisały się w krajobraz, zanieczyszczenia i pyły przykrywają wszystko, sprawiając, że pejzaż na coraz dłuższy czas staje się szary i jakby wyblakły – to jednak właśnie maj potrafi pokazać nam, jak może być pięknie.

Życzymy sobie, byśmy – tak jak nasi przyjaciele z Zielonego Puszczyka i Wiarusa, którzy pamiętają o tym, żeby szczególnie wiosną skrzyknąć znajomych i posprzątać jakiś fragment Puszczy Niepołomickiej – na co dzień pamiętali o wybieraniu tworzyw wielorazowych, segregowaniu odpadów, wybieraniu roweru zamiast samochodu itp. Wiele naszych najdrobniejszych decyzji wpływa na świat wokół nas. Zyjmy bardziej ekologicznie, by jak najdłużej zachować soczyste piękno majowej przyrody i dać odetchnąć naturze, a i nam wtedy będzie żyło się lepiej, choć niekoniecznie łatwiej.

Zapraszam do zachwycania się majem i oczywiście udanej lektury.

Joanna Kocot
redaktor naczelna

TEMATY MIESIĄCA

2. Wymienimy kolejne 162 piece

TWÓJ URZĄD

3. Niepołomicka jadalnia już działa
3. Ruszyła rozbudowa szkoły w Zakrzowie
4. Szkolne boiska na nowo
4. Jest decyzja w sprawie zamknięcia drogi wojewódzkiej
5. MOA na miarę XXI wieku

NASZA TABLICA

6. Wymagania uchwały antysmogowej
6. Drożej bilety
7. Wielkie sprzątnięcie Puszczy Niepołomickiej
7. Posprzątali okolice Czarnego Stawu

WYDARZENIA

8. Targi Wielkanocne
9. II Niepołomicka Noc Sów
10. Coca-Cola HBC Polska z nowym centrum logistycznym
11. Z wiatrem

EDUKACJA

12. Międzynarodowy Dzień Książki
12. Uczniowie na podium!
12. Podwójny laureat z historii
12. Spotkanie młodzieży z Niepołomic i Geilenkirchen
13. Świat w szklanej kuli.
14. Klimatyczna klasa
14. Oliwia Hyrc laureatką MKG!
15. Sukces należy do nich!

SPORT

16. Otwarcie ścianki wspinaczkowej na Jazach
17. Sukcesy cheerleaderek
18. Główny cel zrealizowany
19. Legendy karate tradycyjnego w Niepołomicach
20. Mistrzostwa Europy w Hiszpanii z sukcesami
20. Wspólny wynik Justyny Krosty
21. Kwietniowe zmagania przy szachownicy

21. Juniorzy Gońca zagrożeni awansem do II ligi

21. Mistrzostwa Małopolski w Niepołomicach
22. Medale dla kyokushin w Sandomierzu
22. Weekend pod znakiem minisiatkówki
22. Skoki przez przeszkody

WKŁADKA

23. 28 Dni Niepołomic – program

WYBORY 2019

27. Obwodowe Komisje Wyborcze

JUBILEUSZE

28. Ćwierć wieku Cantaty
29. Działają od 25 lat

BIBLIOTEKA

31. *In my mind*
32. Noc w Bibliotece. Zostań wroną
32. O kobietach...
33. Spotkanie z Barbarą Gawryluk
33. Kalendarium Biblioteki Publicznej w Niepołomicach

ASTRONOMIA

34. Maj

NA FALI

35. SSTV – Slow Scan TeleVision

CZYTELNIA

37. O trudnej roli rodziców
38. Prawo mimikry

HISTORIA

40. Grecja

ZDROWIE I URODA

43. Pękająca i sucha skóra pięt.

CZTERY ŁAPY

44. Kiedy pupil staje się seniorem

PUSZCZA NIEPOŁOMICKA

47. Niebieskie mokradła

GAZETA NIEPOŁOMICKA

www.niepolomice.eu

Nakład: 5000 egz.

Wydawca: Urząd Miasta i Gminy w Niepołomicach, Plac Zwycięstwa 13, 32-005 Niepołomice

Redakcja: ul. Zamkowa 5, 32-005 Niepołomice
tel. 12 250 94 50, faks 12 250 94 00

e-mail: gazeta@niepolomice.eu

Redaktor naczelna: Joanna Kocot

Korekta: Katarzyna Koćma

Kolportaż: UMiG w Niepołomicach,

tel. 12 250 94 50

Tekstów niezamówionych redakcja nie zwraca, ponadto zastrzega sobie prawo do skracania artykułów, opatrywania ich własnym tytułem i korespondencji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie odpowiada.

Skład: Krzysztof Biliński

Druk: Drukarnia Leyko Sp. z o.o.

www.leyko.pl

Pismo należy do Polskiego Stowarzyszenia Prasy Lokalnej.

Wymienimy kolejne 162 piece

7 maja 2019 roku w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego Burmistrz Roman Ptak podpisał umowę na dofinansowanie drugiego etapu wymiany pieców w gminie Niepołomice. Mamy zagwarantowane środki na kolejne 162 piece

Program nosi nazwę Ograniczenie niskiej emisji dla Gminy Niepołomice – II etap. Wartość projektu w II etapie opiewa na kwotę 1 226 664, 17 zł. Dofinansowanie z Unii Europejskiej wynosi 1 133 999,20 zł. Zadanie ma być zakończone do końca stycznia 2022 roku.

Gmina Niepołomice realizuje projekt wymiany kotłów węglowych na gazowe w domach prywatnych od ponad dwóch lat. Pierwszy etap, który rozpoczął się w kwietniu 2017 roku, właśnie dobiega końca. Do tej pory wymieniliśmy 263 palenisk. Wciąż pozyskujemy nowe środki, o które można aplikować.

Kto może wziąć udział w projekcie?

Projekt skierowany jest do właścicieli gospodarstw domowych, ogrzewanych nieekologicznymi źródłami ciepła (piece węglowe) i chcą wymienić kotły na ekologiczne, gazowe piece centralnego ogrzewania, pompy ciepła lub kotły na biomasę (o parametrach emisji nie gorszych niż wyznaczone w unijnych rozporządzeniach w sprawie ekoprojektu).

Jak wziąć udział w projekcie?

Należy wypełnić wniosek aplikacyjny (dostępny w Urzędzie Miasta i Gminy w Niepołomicach, w Referacie Energii Odnawialnej i Gospodarki Komunalnej). Co ważne, nieruchomości musi mieć uregulowany status prawny.

Zgłoszone domy odwiedzą audytorzy energetyczni, którzy oszacują zapotrzebowanie energetyczne.

Na jakie dofinansowanie można liczyć?

Maksymalna kwota dofinansowania nie może przekroczyć 7 tys. zł i jest podzielona na dwie składowe. Pierwszą jest koszt zakupu pieca zgodnie z przeprowadzonym audytem. W tym przypadku dofinansowanie może wynieść maksymalnie 6 tys. zł. Jeśli wymiana pieca wiązać się będzie

z remontem instalacji wewnętrznej, na materiały i prace remontowe można otrzymać do tysiąca złotych dofinansowania.

Koszty te będą refundowane, co oznacza, że najpierw musimy zainwestować własne środki, a później, okazując faktury, otrzymamy zwrot poniesionych kosztów. Przedstawione wartości dofinansowania to stawki maksymalne. Ostateczna wartość zostanie ustalona na podstawie zaleceń audytora oraz na podstawie weryfikacji faktur.

Co jeszcze warto wiedzieć?

Wizyty audytorów trwają już od połowy kwietnia. Po zakwalifikowaniu się do projektu zostaniemy zaproszeni do podpisania umowy. Dopiero wtedy będzie można rozpocząć prace.

Warunkiem koniecznym jest trwale usunięcie kotła nieekologicznego oraz zgoda na przeprowadzenie kontroli danego gospodarstwa domowego pod groźbą utraty dofinansowania – wraz z odsetkami. Ponadto nie można przez

następne 5 lat używać innego pieca niż ten zamontowany.

Regulamin oraz wnioski o dofinansowanie są dostępne są na naszej stronie internetowej www.niepolomice.eu.

Pamiętajmy, że zgodnie z wymogami ustawy anstymogowej, do 31 grudnia 2022 roku trzeba będzie wymienić tzw. kopciuchy, czyli piece pozaklasowe. A z kolei do 31 grudnia 2026 roku, wszystkie piece klas 3 i 4.

Szczegółowe informacje: Referat Energii Odnawialnej i Gospodarki Komunalnej UMiG, pl. Zwycięstwa 13, pok. 11, 2 piętro, tel. 12 250 94 51/52/54.

Zadanie współfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach działania 4.4. Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza.

JOANNA MUSIAŁ

Referat Promocji i Kultury

Od lewej: burmistrz Roman Ptak, marszałek Witold Kozłowski i wicemarszałek Tomasz Urynowicz. Fot. Zdzisław Urantówka

Niepołomska jadłodzielnia już działa

Joanna Musiał

Referat Promocji i Kultury

Od 16 kwietnia w budynku MGOPS w Niepołomicach można podzielić się jedzeniem. Otwarto tam jadłodzielnię – miejsce, które ma służyć wymianie żywności.

Od 16 kwietnia w budynku MGOPS w Niepołomicach można podzielić się jedzeniem. Otwarto tam jadłodzielnię – miejsce, które ma służyć wymianie żywności.

Do jadłodzielni może przyjść każdy, kto chce podzielić się jedzeniem, bądź zostawić jego nadmiar i uchronić przed zmarnowaniem. To miejsce nie tylko dla

osób potrzebujących – każdy będzie mógł poczęstować się zgromadzoną żywnością.

Niepołomska jadłodzielnia powstała z inicjatywy 3 osób: radnych – Anny Front i Małgorzaty Juszczyk oraz Marii Kani z Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Niepołomickiej. Lodówkę, która stała się jadłodzielnią ufundowało Stowarzyszenie „Pomoc Bliźniemu”.

Zasady korzystania z jadłodzielni:

1. Miejsce: budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Niepołomicach (tuż przy głównym wejściu, na parterze).

2. Czas otwarcia: poniedziałek-piątek, w godzinach 7.00-18.00.

3. Jadłodzielnia jest miejscem, gdzie możesz

zostawić dobre do spożycia i zapakowane produkty, które mogłyby się zmarnować lub którymi chcesz się podzielić.

4. Korzystając ze zgromadzonej żywności, robisz to na swoją odpowiedzialność.

5. Jadłodzielnie nie są dedykowane wyłącznie osobom potrzebującym – każdy może przyjść i częstować się zgromadzonymi produktami.

6. O porządek w Jadłodzielni przede wszystkim będą dbać:

a. wolontariusze-uczniowie niepołomickiej Szkoły Podstawowej im. Króla Kazimierza Wielkiego w Niepołomicach (poniedziałki),

b. seniorzy ze Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Niepołomickiej (środy),

c. wolontariusze-uczniowie Hufca Pracy w Niepołomicach (piątki).

Miło będzie również, jak każdy, kto skorzysta z tego miejsca też zadba o porządek.

7. Jadłodzielnia działa non-profit, czyli nie dla zysku.

8. Idea tworzenia Jadłodzielni zrodziła się w 2006 roku z inicjatywy osób, które szukały sposobu rozwiązania problemu marnowania jedzenia.

fot. Joanna Musiał

Ruszyła rozbudowa szkoły w Zakrzowie

Joanna Musiał

Referat Promocji i Kultury

Rozpoczęły się prace przy rozbudowie Szkoły Podstawowej im. św. Jana Bosko w Zakrzowie. Powstanie tam nowa sala gimnastyczna oraz 5 sal lekcyjnych

Obecnie trwają roboty ziemne i betonowe pod budowę nowego obiektu.

Wykonawca – na wniosek gminy – zabezpieczył starego dęba, który rośnie przy szkole. Jego waga to około 5-6 ton. W trakcie wykopów pod fundamenty zamontowano przy dębie specjalną konstrukcję – pale wiercone, a następnie opinkę drewnianą wykonaną z kantówki i wypełnioną blachą.

Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Zakrzowie zakłada: dobudowanie sali gimnastycznej i sal lekcyjnych z instalacjami wewnętrznymi w budynku (wodociągowo-kanalizacyjna, gazowa, elektryczna, wentylacja mechaniczna) oraz instalacjami wewnętrznymi poza budynkiem (wodną ze studnią wodomierzową, a także kanalizację sanitarną i kanalizację deszczową).

Wartość inwestycji przekracza 4,4 milionów złotych, a środki w całości pochodzą z budżetu Gminy Niepołomice.

Co ciekawe, powierzchnia projektowanej zabudowy (657,35 metrów kwadratowych) jest większa od istniejącej (635,30 metrów kwadratowych).

Powierzchnia użytkowa sali gimnastycznej wyniesie 255 metrów kwadratowych. Ponadto powstaną 4 sale lekcyjne o powierzchni 51 metrów kwadratowych oraz jedna o powierzchni 65 metrów kwadratowych, a także: szatnie, łazienki, toalety, pomieszczenie gospodarcze, wentylatornia i kotłownia.

Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wykonawcą inwestycji jest Przedsiębiorstwo Budowlano-Produkcyjne ELKA Sp. z o.o. z Krakowa – wyłonione w ramach przetargu.

Termin zakończenia inwestycji zaplanowano na 30 czerwca 2020 roku.

fot. Joanna Musiał

Szkolne boiska na nowo

Joanna Musiał

Referat Promocji i Kultury

24 kwietnia burmistrz Roman Ptak podpisał umowę na przebudowę boisk sportowych przy budynku byłego gimnazjum w Niepołomicach

Przy szkole powstanie boisko sportowe wraz z bieżnią okrężną i torem do skoku w dal. Wybudowane zostanie też boisko wielofunkcyjne wraz z trybunami, a także ścianka wspinaczkowa. Istniejące boisko do koszykówki zostanie przebudowane. Wszystkie 3 boiska będą posiadały bezpieczną nawierzchnię poliuretanową.

Pojawią się ścieżki spacerowe dla pieszych oraz elementy małej architektury: stoły, siedziska betonowe, ławki, kosze na śmieci, siłownia zewnętrzna.

Projekt zakłada też rozbudowę i prze-

budowę wewnętrznej instalacji wodnej i kanalizacji sanitarnej, zmianę lokalizacji hydrantu przeciwpożarowego, budowę linii teleinformatycznej, rozbudowę wewnętrznej instalacji elektrycznej.

Inwestycję wykona – wyłoniona w ramach przetargu – firma Tran-Ziem Jerzy Satoła ze Zbydniowa. Przedsiębiorstwo działa na rynku od 1993 roku. Firma budowała już m.in. miasteczko rowerowe w Wieliczce, orliki, boiska sportowe.

Zadanie noszące nazwę Modernizacja i rozbudowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej przy Gimnazjum im. Króla Władysława Jagielly w Niepołomicach, kosztować będzie 3 149 733,10 złotych. Uzyskaliśmy na ten cel dofinansowanie w kwocie 1 622 446 złotych. Środki pochodzą z Unii Europejskiej w ramach

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Pierwsze prace ruszą po długim weekendzie majowym. Zakończenie inwestycji zaplanowano na 31 lipca 2019 roku.

Jest decyzja w sprawie zamknięcia drogi wojewódzkiej

Szymon Urban

Referat Promocji i Kultury

Urząd Marszałkowski jest przeciwny zamknięciu drogi wojewódzkiej numer 964 na czas budowy zjazdu z autostrady. Prace na tej drodze odbywać się będą przy ruchu wahadłowym

Wspólnie z wykonawcą robót staliśmy na stanowisku, aby na czas budowy rond łączących zjazd z autostrady z drogą wojewódzką zamknąć teren robót dla ruchu. Takie rozwiązanie pomogłoby zrealizować prace na tym odcinku w terminie około 4 miesięcy. Wiązałoby się jednak z koniecznością wprowadzenia objazdów oraz skróceniem trasy autobusów linii 301. Wykonawca prac przedstawił wycenienie pokazujące, że

wprowadzenie ruchu wahadłowego może spowodować wielokilometrowe korki na drodze numer 964.

Zarządca drogi w swojej odmownej decyzji powołuje się na opinie m.in. Komendy Powiatowej Policji, w myśl której na trasie objazdu mogłoby dochodzić do licznych utrudnień w ruchu drogowym. Wskazano również na możliwość powstawania korków na trasach objazdu oraz utrudnień w przejeździe

służb ratowniczych i komunikacji zbiorowej. Wzięto pod uwagę także fakt, iż w harmonogramie robót przedstawionym przez wykonawcę na etapie przetargu przewidziano realizację wszystkich prac „pod ruchem”.

Stanowisko ostatecznie rozwiewa wątpliwości: budowa zjazdu z autostrady będzie prowadzona przy zachowaniu ruchu.

Podróżni oczywiście będą mogli skorzystać z alternatywnych tras, jednak nie zostaną wyznaczone oficjalne objazdy. Pozostaje mieć nadzieję, że prace przebiegną zgodnie z harmonogramem, a utrudnienie nie wydłuży znacząco czasu przejazdu na trasie Niepołomicze-Wieliczka.

MOA na miarę XXI wieku

8 kwietnia burmistrz Roman Ptak i prezes firmy Samson sp. z o.o. Adam Lichorobiec podpisali umowę na przebudowę Młodzieżowego Obserwatorium Astronomicznego w Niepołomicach

Przedsięwzięcie obejmuje rozbudowę i przebudowę budynku Młodzieżowego Obserwatorium Astronomicznego, po której obiekt zyska nowe możliwości, jeśli chodzi o organizację zajęć i obserwacje nieba.

Całkowita wartość projektu to ponad 11,4 milionów złotych. Gmina Niepołomice otrzymała na ten cel ponad 5,7 milionów złotych dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obiekt zaprojektowano jako parterowy z dwoma dodatkowymi kondygnacjami kopuły.

Z tego terenu, na którym się znajdujemy zostanie tylko planetarium. Wszystko będzie nowe, nowoczesne, dobrze wyposażone – stwierdził w czasie podpisania umowy burmistrz Roman Ptak.

Budynek będzie się składał z 3 zasadniczych części funkcjonalnych:

1. Pierwsza część to zaplecze biurowe, zaplecze noclegowe (z myślą o uczestnikach nocnych obserwacji) wraz z niezbędnymi pomieszczeniami technicznymi, socjalnymi i magazynowymi, pokój śniadaniowy, biuro administratora.

2. Druga część posiada funkcję dydaktyczną (sala wykładowa, pokój nauczycielski, pracownia, kopuła obserwatorium, toalety oraz recepcja).

3. Trzecią część stanowi istniejący budynek planetarium (przeznaczony do przebudowy).

Dodatkowo obiekt będzie posiadał pomieszczenia techniczne służące do obsługi całej inwestycji, tj. zewnętrzne pomieszczenie techniczne, magazyny, śmietnik. Budynek pokryty będzie stropodachem płaskim w systemie odwróconym, pokryty nawierzchnią zieloną, żwirem oraz płytami betonowymi. Przebudowany fragment dachu pokryty zostanie blachą aluminiową.

Powierzchnia całkowita: 1683 metrów kwadratowych.

Powierzchnia użytkowa: 1434 metrów kwadratowych.

Kubatura: 6555 metrów sześciennych.

Wykonawcą inwestycji jest firma Samson sp. z o.o. z Niedomic. Przedsiębiorstwo – wylonione w ramach przetargu – realizuje już kolejne przedsięwzięcie na terenie naszej gminy. W ubiegłym roku firma wybudowała salę gimnastyczną przy Szkole Podstawowej w Niepołomicach-Podgrabiu, wyremontowała też budynek byłego gimnazjum w Niepołomicach.

Plac budowy został przekazany w połowie kwietnia. Wkrótce potem ruszyły pierwsze prace.

Zakończenie robót planowane jest na 30 lipca 2020 roku.

Projekt jest realizowany w ramach działania 11.1.2. Rewitalizacja Miast Średnich i Małych – Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

tekst i zdjęcia **JOANNA MUSIAŁ**
Referat Promocji i Kultury

Wymagania uchwały antyśmogowej

Uchwała antyśmogowa obowiązująca od 1 lipca 2017 roku dotyczy wszystkich na obszarze województwa małopolskiego – osób fizycznych, jak również przedsiębiorców

Obejmuje budynki mieszkalne, ale także budynki gospodarcze, szklarnie, tunele foliowe, lokale usługowe czy zakłady przemysłowe. Ograniczenia dotyczą wszystkich instalacji, w których następuje spalanie paliw, między innymi w ramach procesów produkcyjnych, gastronomii, wędzarni, suszarni itp.

Wymagania uchwały antyśmogowej dla Małopolski:

- nowo eksploatowane kotły na paliwa stałe muszą spełniać wymagania ekoprojektu – od 1 lipca 2017 roku;

- zakaz spalania mułów, flotów i miałów węglowych (udział frakcji 0-3 mm powyżej 15%) oraz biomasy o wilgotności powyżej 20% – od 1 lipca 2017 roku;

- zakaz eksploatacji kotłów pozaklasowych oraz ogrzewaczy o sprawności cieplnej poniżej 80% (możliwość doposażenia w elektrofiltr) – od 1 stycznia 2023 roku;

- możliwość eksploatacji kotłów klasy 3 i 4 tylko do 31 grudnia 2026 roku.

Co musisz zrobić?

Zmień paliwa stałe na ogrzewanie o zerowej lub minimalnej emisji pyłu. Przede wszystkim wymień piec lub kocioł na węgiel i drewno na czyste lub

niskoemisyjne ogrzewanie. Wybierz podłączenie do sieci ciepłowniczej, ogrzewanie elektryczne, pompę ciepła, panele słoneczne, ogrzewanie gazowe lub kocioł na lekki olej opałowy.

Poza Krakowem możesz zastosować standard ekoprojektu.

Poza obszarem Krakowa możesz również zastosować kocioł na pelety, drewno lub węgiel, jeżeli spełnia wymagania ekoprojektu. Listę takich urządzeń znajdziesz na www.powietrze.malopolska.pl/ekoprojekt/

Wymagania ekoprojektu zostały określone w rozporządzeniu Komisji UE Nr 2015/1189 (dla kotłów na paliwa stałe) oraz w rozporządzeniu Komisji UE Nr 2015/1185 (dla ogrzewaczy pomieszczeń na paliwa stałe).

Jeżeli eksploatowane urządzenie nie podlega przepisom w sprawie ekoprojektu, nadal musisz wykazać, że jego efektywność energetyczna oraz wielkość emisji nie przekracza poziomów w nich określonych. Dotyczy to np. urządzeń nietypowych, kotłów o mocy powyżej 500 kW, na biomasę niedrzewną, do kogeneracji energii elektrycznej i ciepła). W tym celu można zlecić

analizy w laboratorium posiadającym akredytację PCA lub przeprowadzić takie badania w miejscu eksploatacji instalacji.

W przypadku ogrzewaczy, poza Krakowem, możesz je doposażyć w urządzenie redukujące emisję.

Instalację spalania paliw możesz zakwalifikować jako „ogrzewacz” jeśli nie dostarcza ciepła do systemu centralnego ogrzewania, tylko bezpośrednio wydziela ciepło lub w połączeniu z przekazywaniem ciepła do cieczy lub do systemu dystrybucji gorącego powietrza. Ogrzewaczem jest między innymi piec kaflowy, kominek, koza. W takim przypadku musisz udowodnić, że sprawność cieplna instalacji wynosi co najmniej 80% lub urządzenie spełnia wymagania ekoprojektu. Możesz też doposażyć instalację w urządzenie redukujące emisję (np. elektrofiltr) do poziomu zgodnego ze standardem ekoprojektu. Sprawność cieplna urządzenia lub informacja o spełnieniu wymagań ekoprojektu powinna być podana w jego dokumentacji technicznej. Jeżeli brakuje takich danych, można zlecić odpowiednie badania instalacji w laboratorium posiadającym akredytację PCA.

Więcej informacji dostępnych jest na www.powietrze.malopolska.pl/anty-smogowa/przedsiębiorcy.

Drożeją bilety

Zdzisław Urantówka

Referat Promocji i Kultury

Od 1 maja rosna ceny biletów w komunikacji miejskiej w I i II strefie KMK w Krakowie. Oto najważniejsze informacje dla osób korzystających z usług tego przewoźnika:

Od środy 1 maja zmienia się cennik biletów komunikacji miejskiej. Pozostaje bilet 20-minutowy, za który będziemy musieli zapłacić 3,40 złote, to jest o 60 groszy więcej niż dotychczas. Bilet 40-minutowy, którego obecna cena wynosi 3,80 złote, zastąpiono biletom 50-minutowym, za który zapłacimy 4,60 złote. Bilet 60-minutowy zastąpiono biletom 90-minutowym w cenie 6,00 złotych. Za bilet weekendowy rodzinny zapłacimy 6,00 złotych.

Teraz bilety będą uprawniać do przejazdu w całej aglomeracji, a nie

jak do tej pory dzieliły się na strefy, miejską i aglomeracyjną. Nie będzie już biletu dwuprzemysłowego i do dwukrotnego kasowania. Zmienia się także dotychczasowa zasada, która

fot. Joanna Musiał

określa, że rozpoczęcie lub ustanie wspólnej trasy będzie następowało na przystankach o tej samej nazwie, rozpoczynających (lub kończących) wspólny odcinek.

Wielkie sprzątanie Puszczy Niepołomickiej

Paulina Szelerewicz-Gładysz
Stowarzyszenie Zielony Puszczyk

Ponad 20 osób wzięło udział w trzeciej edycji Wielkiego Sprzątania Puszczy Niepołomickiej. Spotkaliśmy się w sobotni poranek na Parkingu Leśnym w Puszczy Niepołomickiej. Na leśne porządki wybieramy kwietniowy termin ze względu na to, że pogoda bywa pewniejsza i łagodniejsza niż w marcu, zieleń z kolei nie jest aż tak wybijająca, jak w maju, kiedy część śmieci przykrywa zielony dywan.

Poczekaliśmy kilka minut na spóźnialskich i chwilę po 10.00 Michał Wieciech z Nadleśnictwa Niepołomice zasugerował nam, gdzie w tym roku powinniśmy się udać na sprzątanie. Terenem naszego działania był pas lasu w okolicach ulic Grzybowej i Leśnej. Wyruszyliśmy wyposażeni w worki, rękawice oraz bojowe nastroje.

Pyszne drożdżówki zakupione dla uczestników akcji przez Miasto i Gminę Niepołomice – prosto z Cukierni

IWONA przy ul. Bocheńskiej – zagwarantowały odpowiednią dawkę energii. Dzieci – zmotywowane upominkami od Nadleśnictwa Niepołomice – z zapałem ruszyły do działania. Wynieśliśmy naprawdę sporo śmieci, zostawiając las piękniejszy. Zebrane worki (a było ich naprawdę sporo!) zostały wywiezione jeszcze tego samego dnia przez firmę sprzątającą.

Dziękujemy Wam, że byliście! Nasza akcja pokazuje, jak wiele można zdziałać RAZEM

fot. Paulina Szelerewicz-Gładysz

Posprzątałi okolice Czarnego Stawu

Albert Szkutnik
kierownik sekcji rowerowej Ogniska TKKF Wiarus

W niedzielę 7 kwietnia Sekcja Rowerowa Ogniska TKKF Wiarus, wsparta siłami Stowarzyszenia Kawalerii Ochotniczej im. Krakowskiej Brygady Kawalerii, przeprowadziła kolejną akcję sprzątania Czarnego Stawu

Tradycyjnie rowerzyści wyruszyli spod Kopca Grunwaldzkiego o godzinie 11.30. W tym samym czasie wyruszyli ułani. Obie grupy spotkały się nad Czarnym Stawem. Po podziale na zespoły wydano worki na śmieci oraz rękawiczki i przystąpiono do wiosennych porządków.

W tym roku śmieci było sporo mniej niż w ubiegłym. Zebraliśmy około 35 litrów. Widać, że zmienia się podejście wycieczkowiczów do środowiska. Ale żebyśmy nie popadli w samozachwyty, dodajmy, że szlak powrotny nie był już tak czysty.

W okolicy stawu znaleźliśmy wykop, w którym znajdowało się kilkanaście sztuk butelek zamaskowanych runem i trawą. Nie wiemy, czy to brak odpo-

wiedzialności, czy niska świadomość, dlatego chcemy uzmysłwić, że pożar na złożach torfu jest nie do opanowania. Należy zachować szczególną ostrożność, a szklane butelki najlepiej

zabrać ze sobą z powrotem. Skoro udało się donieść w jedną stronę pełne, z pustymi też nie powinno być problemu.

Serdecznie dziękuję Nadleśnictwu Niepołomice i straży leśnej za odebranie worków ze śmieciami, a wszystkim uczestnikom za udział, poświęcony czas i pracę.

Współorganizatorami wycieczki byli: Urząd Miasta i Gminy w Niepołomicach oraz Nadleśnictwo Niepołomice.

Targi Wielkanocne

W Niedzielę Palmową na Rynku w Niepołomicach odbyły się XII Targi Wielkanocne. Wydarzenie co roku przyciąga mieszkańców przygotowujących się do Świąt Wielkanocnych

Pogoda dopisała. U wystawców można było zapatrzeć się w przedmioty potrzebne do przyozdobienia wielkanocnego stołu – szydełkowe serwetki, stroiki, ozdobne pisanki, baranki, koszyki itp. Wielkanoc po okresie Wielkiego Postu to czas obfitości smacznego jedzenia na świątecznym stole. Dlatego też chętnie kupowaliśmy ciasta, babki wielkanocne i wiejski chleb.

Ale nie tylko możliwość zakupów skłoniła do zagładnienia na targi. Na scenie zaprezentowały się nasze zespoły artystyczne: Zespół Pieśni i Tańca Zagórzanie, Zespół Wrzos oraz Chór Męski Totus Tuus z Podłęża.

Życzenia radosnych Świąt Wielkanocnych składał Burmistrz Miasta i Gminy Niepołomice Roman Ptak wraz z przewodniczącym Rady Miejskiej Markiem Ciastoniem i proboszczem niepołomickiej parafii księdzem Stanisławem Miką. Ksiądz poświęcił tradycyjne świąteczne potrawy przygotowane do degustacji przez panie z Kół Gospodyń Wiejskich w Ochmanowie i Zakrzowie.

W Niedzielę Palmową nie mogło także zabraknąć najważniejszego jej atrybutu, czyli palm. Palmę należało wykonać własnoręcznie dowolną techniką z zachowaniem formy przestrzennej, wykorzystując np. kolorową bibułę, wstążki, suszone trawy, kwiaty, liście, zboża, borowiny itp., jednak bez elementów gotowych oraz bez tworzyw sztucznych. Do konkursu na Najpiękniejszą Palmę Wielkanocną zgłoszono 20 prac. Zwycięzcy otrzymali nagrody finansowe ufundowane przez Urząd Miasta i Gminy w Niepołomicach oraz rzeczowe przez wystawców. Pozostali uczestnicy konkursu otrzymali dyplomy za udział.

Wyniki XII Konkursu na Najpiękniejszą Palmę Wielkanocną:

Kategoria: palmy większe:
I miejsce – Przedszkole ss. Augustianek im. św. Anny w Niepołomicach

II miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich w Woli Zabierzowskiej

III miejsce – Koło Gospodyń Ochmanów

Kategoria: palmy mniejsze:

I miejsce – Martyna Jasiak

II miejsce – Koło Gospodyń Wiejskich Gruszki

III miejsce – Klub Seniora Ochmanów

AGATA GUMULARZ Referat Promocji i Kultury
fot. Jerzy Golowski

II Niepołomicka Noc Sów

II Niepołomicka Noc Sów, którą zorganizowaliśmy z pomocą Urzędu Miasta i Gminy w Niepołomicach oraz Nadleśnictwa Niepołomice, odbyła się 23 marca. Dzień był piękny, pogoda zamówiona, rozpoczęte wiele tygodni wcześniej przygotowania do tego wydarzenia w końcu miały znaleźć swój finał

Noc Sów rozpoczęliśmy w Laboratorium Aktywności Społecznej wernisażem wystawy „Sowy Polski”. Na 46 fotografiach wykonanych przez 17 obserwatorów przyrody z różnych stron Polski pokazaliśmy wizerunki 10 sów gniazdujących w naszym kraju. Dziękujemy autorom zdjęć za udostępnienie swoich prac, dając tym samym możliwość przedstawienia tych ptaków, szczególnie że obserwacja ich – z racji nocnego życia, które najczęściej wiodą – bywa trudna. Dziękujemy Joannie Lebiest – dyrektorke biblioteki w Niepołomicach – za udostępnienie powierzchni wystawienniczej. Wystawie towarzyszyła publikacja, którą przygotowaliśmy z pomocą Michała Wicciecha z Nadleśnictwa Niepołomice. W naszym folderze znalazły się miniatury wszystkich zdjęć prezentowanych na wystawie, informacje o sowach, Puszczy Niepołomickiej i Stowarzyszeniu Zielony Puszczyk. Publikacja dostępna była za darmo dla każdego uczestnika Niepołomickiej Nocy Sów, powędrowała też do kilku ośrodków kultury w naszej gminie i będzie rozdawana zainteresowanym do wyczerpania nakładu. W wersji elektronicznej dostępna jest na stronie: www.zielonypuszczyk.pl. Mamy nadzieję, że wystawa „Sowy Polski” powędruje wkrótce także do innych placówek kul-

turalno-oświatowych na terenie gminy Niepołomice.

Druga, terenowa część Niepołomickiej Nocy Sów zgromadziła na Polanie Sitowiec około 150 osób. Przybyli pasjonaci przyrody, miłośnicy ptaków i po prostu sympatycy spędzania wolnego czasu z rodziną aktywnie, na świeżym powietrzu.

Dla dzieci polana to przede wszystkim świetne miejsce do gry w piłkę, biegania i zabawy w chowanego. Ognisko zgromadziło tych, którzy mieli ochotę na pieczone kielbaski czy grzanek chleba.

Około 17.30 Noc Sów oficjalnie rozpoczęła się, a pierwszą atrakcją był pokaz puchacza bengalskiego (*Bubo bengalensis*), o którym opowiadali jego opiekunowie – Anna i Sławomir Siwek.

O godzinie 18.00 ci wszyscy, którzy zapisali się wcześniej na wieczorny spacer (muszę dodać, że zainteresowanie wydarzeniem było tak duże, że zapisy musieliśmy zamknąć w ciągu jednego dnia!), zostali przypisani do jednej z 6 grup. Każda grupa miała swojego przewodnika, a byli to: Magdalena Litwin, Adam Napieraj oraz Michał Wicciech z Nadleśnictwa Niepołomice, Tomasz Wilk z Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków, Agnieszka Lisowska-Woś, Piotr Woś i ja – reprezentanci Stowarzyszenia Zielony Puszczyk. Przewodnik każdej grupy powiedział kilka słów o tym, jaki jest cel spaceru, czego można spodziewać się w nocnym lesie, co usłyszeć, jakie zwierzęta spotkać oraz dlaczego akurat na wiosnę warto wsłuchiwać się w głosy sów. Już od końca zimy niektóre

gatunki tych ptaków rozpoczynają okres wzmożonej aktywności głosowej, dając w ten sposób znać konkurentom, że dany rewir jest przez nie zajęty. Jest to etap przygotowania się do lęgów, które sowy wkrótce wyprowadzą na zajętych przez siebie terenach. Celem naszych wieczornych spacerów było wsłuchanie się w nocne dźwięki Puszczy z nadzieją, że wyłowimy z nich właśnie sowe pohukiwania.

Około 18.30 grupy wyruszyły w teren. Część samochodami, rozpoczynając trasę spaceru w bardziej oddalonych od polany miejscach puszczy, część piechotą. Każdy wyposażony był w latarki oraz odbłaski. Spacer trwał około godziny.

Nie każdemu udało się tego wieczoru usłyszeć sowę, ale chyba dla wszystkich leśna wycieczka nocą była niezapomnianym przeżyciem, szczególnie dla dzieci, które z ciszą wylawiały czasem zupełnie niezwykle dźwięki. Grupę, którą prowadziłam wraz z Agnieszką, tworzyli tak dorośli, jak i dzieci i trzeba przyznać – była to grupa bardzo zdyscyplinowana. Na ustalony sygnał zamieraliśmy w bezruchu i nasłuchiwalismy. Nawet najmłodsze dzieci zachowywały się wówczas zupełnie cicho. Las tym razem się do nas nie odezwał, za to rozbudziła brakim innych bodźców wyobraźnia mocno pracowała i na pewno dla niejednego te chwile ciszy okazały się bardzo głośne.

W czasie, gdy jedni spacerowali, pozostali przy ognisku mogli uczestniczyć w małych warsztatach survivalu prowadzonych przez Tomasza Szreniawę. Dowiedzieli się o krzesaniu ognia, gotowaniu wody przy ognisku w plastikowej butelce i poznali wiele innych praktycznych ciekawostek.

Po powrocie z wycieczek rozmowy przy ognisku trwały jeszcze długo. Sprzyjała temu pogodna, gwieździsta noc i przyjazna atmosfera.

Do zobaczenia za rok!

PAULINA SZELEREWICZ-GŁADYSZ
Stowarzyszenie Zielony Puszczyk

Coca-Cola HBC Polska z nowym centrum logistycznym

16 kwietnia 2019 roku Coca-Cola HBC Polska otworzyła rozbudowane centrum logistyczne w zakładzie produkcyjnym w Staniątkach

To obiekt o powierzchni 4700 metrów kwadratowych, który pozwoli na dodatkowe magazynowanie 4600 palet. Wartość inwestycji wyniosła 12 milionów złotych.

Nową część zakładu uroczystie otworzyli: prezes zarządu Coca-Cola HBC Polska Jaak Mikkel, dyrektor zakładu produkcyjnego Coca-Cola HBC Polska w Staniątkach Krzysztof Put oraz burmistrz Miasta i Gminy Niepołomicze Roman Ptak.

Uruchomiony w 1993 roku zakład produkcyjny w Staniątkach zabezpiecza około jednej trzeciej produkcji Coca-Cola HBC w Polsce. Powierzchnia zakładu to ponad 180 tysięcy metrów kwadratowych, z czego ponad 40 tysięcy stanowią zabudowania. 5 linii produkcyjnych umożliwia wytwarzanie dziennie wszystkich napojów gazowanych Coca-Cola na: dwóch liniach PET, linii szklanej, linii puszkowej oraz linii BIB (Bag In Box).

Dzisiejsza uroczystość to kolejny przykład dobrej i wieloletniej współpracy naszego zakładu z władzami samorządowymi gminy i regionu – powiedział Krzysztof Put, dyrektor zakładu produkcyjnego Coca-Cola HBC Polska w Staniątkach. Jesteśmy nie tylko ważnym pracodawcą i partnerem biznesowym, ale przede wszystkim staliśmy się częścią lokalnej społeczności. Nieustannie wspieramy mieszkańców regionu, tworząc ponad 300 miejsc pracy i współpracując z lokalnymi dostawcami. Oferujemy programy, które wspierają zawodowo młodych, współdziałamy z ośrodkami akademickimi, uczestnicząc w kształceniu kadr naukowo-technicznych, a także troszczymy się o środowisko, produkując odpowiedzialnie. Jesteśmy stąd i udowadniamy to w naszej działalności już od ponad ćwierć wieku – dodał Krzysztof Put.

Zakład w Staniątkach jest drugim, po fabryce w Radzyminie koło Warszawy, zakładem produkcyjnym Coca-Cola HBC Polska, zatrudniającym ponad 300 osób i współpracującym z około 4 tysiącami klientów z regionu małopolskiego. Podobnie jak w innych zakładach produkcyjnych firmy, wdrożono tu zaawansowane procedury i systemy, które minimalizują zużycie energii elektrycznej i wody, dzięki czemu osiągnęto coraz ambitniejsze cele środowiskowe. W ramach infrastruktury przykładowo funkcjonuje również niezależna oczyszczalnia ścieków, przetwarzająca dziennie 1 600 metrów sześciennych ścieków. Zakład posiada również własne laboratorium mikrobiologiczne, które dokonuje ciągłych testów produktów. Aby zachować najwyższą jakość produktu, laboratorium jest w stanie sprawdzić tysiąc butelek i puszek w ciągu doby. W 2016 roku zakład Coca-Cola HBC Polska w Staniątkach otrzymał drugie miejsce spośród 56 zakładów z 27 krajów w kategorii Best Plant Award (Najlepszy zakład).

Coca-Cola od lat angażuje się w życie regionu Małopolski i Krakowa, wspierając jego mieszkańców oraz ważne instytucje czy wydarzenia, m.in. słynną Paradę Smoków w Krakowie czy Dni Niepołomic. Firma w swoich działaniach kładzie też duży nacisk na rozwój zawodowy młodzieży z regionu, pomagając jej odnaleźć się na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy. W tym celu podejmuje współpracę z krakowskimi uczelniami wyższymi: Politechniką Krakowską, Uniwersytetem Rolniczym, Akademią Górniczo-Hutniczą oraz Uniwersytetem Ekonomicznym. W ramach swoich lokalnych działań Coca-Cola wspiera również fundację Zamek Królewski w Niepołomicach, fundację Bądźcie z Nami, a także kluby sportowe Wisłę Kraków, Cracovię czy Czarni Staniątki.

tekst: materiały prasowe Coca-Cola HBC Polska
zdjęcia: **Szymon Urban**

I NIEPOŁOMICKI WIECZÓR SZANT

Z wiatrem

Pomysł, który w głowie pojawił się już wiele lat temu, stał się rzeczywistością 13 kwietnia 2019 roku. Aby w Niepołomicach rozbrzmiały dźwięki szant, potrzebny był jednak impuls. Stały się nim rozmowy młodzieży z inicjatorem koncertu, które toczyły się niemal rok wcześniej przy wieczornym ognisku, podczas obozu żeglarskiego organizowanego przez Niepołomickie Stowarzyszenie Sport-Art (NSSA).

I oto ta sama młodzież, co za dnia pływała na jachcie, a wieczorem umiała czas śpiewem, kilka miesięcy później stanęła na scenie Małopolskiego Centrum Dźwięku i Słowa jako Fregata G.U.S.T.A.F., odśpiewując w pirackich strojach *Mewy* i *Galery*. W rolę konferansjera wcielił się natomiast sternik i organizator wspomnianego obozu, pomysłodawca koncertu – Tomasz Donatowicz. Jego zadaniem było nie tylko przedstawianie kolejnych artystów, ale i przywoływanie wspomnień z rejsów oraz krótka opowieść o piosence żeglarskiej.

I Niepołomicki Wieczór Szant *Z wiatrem* jako nowe wydarzenie kulturalne na mapie naszego miasta to wynik współpracy wielu ludzi reprezentujących wymienione już NSSA, Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa oraz Społeczną Szkołę Podstawową im. Lady Sue Ryder. Rolą organizatorów z ramienia NSSA i Szkoły było określenie wizji wydarzenia, dobór repertuaru, zaproszenie większości wykonawców. Natomiast dzięki zaangażowaniu osób związanych z MCDiS koncert nabrał profesjonalnego wymiaru zarówno pod względem artystycznym, jak i technicznym. Niektóre nowe aranżacje znanych szant pozytywnie zaskakiwały i wyostrzały wyobraźnię. Poza typowymi szantami usłyszeć można było także piosenki nawiązujące do tematyki żeglarskiej, do morza, jezior...

Na scenie zaprezentowali się przedstawiciele różnych pokoleń: dzieci, młodzież i dorośli. Choć różnił ich wiek i liczba zawiązanych węzłów, to połączyła pasja do dobrych brzmień. Przed publicznością wystąpili: Hania Piekarska, która rozpoczęła koncert utworem *Ahój, Ahój* skomponowanym specjalnie na tę okazję, Chór Społecznej Szkoły Podstawowej im. Lady Sue Ryder pod przewodnictwem Joanny Gutowskiej-Kuźmich, Emilia Azierska, Sue Orchestra, Ania Cieśla, The Leszky, Natalia Styczeń, Fregata G.U.S.T.A.F., Rafał Kanowski ze wspomnianą wcześniej Joanną Gutowską-Kuźmich oraz 50 Blues. Ostatni zespół swym występem upamiętnił Krzysztofa Klenczona – znanego kompozytora, wokalistę, gitarzystę, który w niejednym swym utworze nawiązywał do żeglarstwa i którego rocznica śmierci przypada właśnie w kwietniu.

Szantowe wydarzenie zgromadziło wiele osób spragnionych dźwięków wiatru i wody. Sala widowiskowa MCDiS zapełniona została po brzegi. Nawet schody zamieniły się w miejsca siedzące. Tak liczna publiczność była dowodem na to, jakim zainteresowaniem cieszył się koncert.

Po półtorej godziny muzycznej uczyt nastął czas podziękowań dla artystów i wszystkich pozostałych osób zaangażowanych w opisywane przedsięwzięcie. Padła także zapowiedź II Niepołomiczkiego Wieczoru Szant planowanego na 2020 rok. Po tej informacji z widowni dało się słyszeć głos z pytaniem „Czemu nie za miesiąc?“, co stanowiło kolejne potwierdzenie ciepłego przyjęcia piosenek żeglarskich przez niepołomiczan żyjących na co dzień daleko od szerokich wód.

Kogo zabrakło 13 kwietnia w MCDiS, będzie miał możliwość obejrzenia występów w postaci nagrania zarejestrowanego na płycie. Planowane jest bowiem wydanie i dystrybucja filmu z Niepołomiczkiego Wieczoru Szant. Płyta ta będzie świetną pamiątką dla uczestników i ich rodzin, prezentem dla miłośników tego typu muzyki, kolejnym ciekawym egzemplarzem dla kolekcjonerów. Ale najważniejsze jest to, że będzie promowała nasze lokalne talenty wszędzie tam, gdzie zostanie odtworzona. Już dziś zachęcamy do zakupu.

MAGDALENA NOSAL I SEWERYN STEMPAK uczestnicy koncertu

PAULINA OWSIŃSKA-TEJCHMA koordynatorka koncertu

fol. Jakub Porąbka, MCDiS

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ KSIĄŻKI

Zofia Klima

W Szkole Podstawowej w Niepołomicach przy ul. Szkolnej 3 obchodzono Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci. Dzień ten przypada 2 kwietnia, w rocznicę urodzin Hansa Christiana Andersena, autora baśni dla dzieci znanych na całym świecie. W tym dniu szczególną uwagę zwraca się na promocję czytelnictwa wśród najmłodszych czytelników.

Z tej okazji uczniowie klas 1-3, w obecności dyrektora szkoły i wychowawców, przeczytali swoimi koleżankom i kolegom z klas 0-3 Calineczkę, jedną z piękniejszych baśni Andersena. Pierwszoklasiści wykonali ilustracje do tekstu, które zaprezentowano w bibliotece szkolnej. Książkom, w dniu ich święta, życzyliśmy, aby dzieci chętnie je czytały, a dzieciom radości z czytania.

UCZNIOWIE NA PODIUM!

Kinga Czupryna

Ciało ludzkie skrywa wiele tajemnic, ale okazuje się, że dla niektórych przestają być one zagadką. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. W. Witosa w Woli Batorskiej wzięli udział w II Gminnym Konkursie *Ciało człowieka bez tajemnic*, który odbył się 3 kwietnia 2019 roku w Szkole Podstawowej im. Króla Kazimierza Wielkiego w Niepołomicach. Reprezentantami z klas VII byli: Wiktoria Szewczyk, Jan Radzik oraz Jan Cichoń, którzy wcześniej zwyciężyli w etapie szkolnym tego konkursu.

Serdecznie gratulujemy Janowi Cichoniowi, który w etapie gminnym zajął II miejsce oraz Janowi Radzikowi odznaczonemu wyróżnieniem. Wszyscy uczestnicy zostali uhonorowani dyplomami oraz rzeczowymi nagrodami, pokazując, że chcecie to móc.

PODWÓJNY LAUREAT Z HISTORII

Marcin Słoczyński

Mateusz Burda, kończący w tym roku oddział gimnazjalny Społecznej Szkoły Podstawowej im. Lady Sue Ryder, odebrał 5 kwietnia 2019 roku zaświadczenie laureata Małopolskiego Konkursu Historycznego. Znalazienie się w zaszczytnym gronie 11 laureatów w całym województwie małopolskim zwolniło Mateusza z egzaminu gimnazjalnego w zakresie historii oraz upoważnia do wyboru dowolnej szkoły ponadgimnazjalnej poza rekrutacją. Uczeń osiągnął także sukces w innym konkursie o tematyce historycznej. Został bowiem laureatem konkursu tematycznego *Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1938-1948. W walce o wolną Polskę*. Mateusz uzyskał jeden z najwyższych wyników w województwie, co pozwala mu wziąć udział w etapie ogólnopolskim. Serdecznie gratulujemy i życzymy realizowania pasji historycznej na dalszych etapach edukacji.

Spotkanie młodzieży z Niepołomic i Geilenkirchen

Anastazja Tupta

uczestniczka wymiany

Od 24 do 29 marca uczniowie Szkoły Podstawowej w Niepołomicach mieli przyjemność gościć rówieśników z Niemiec, których odwiedziliśmy już we wrześniu 2018 roku. Tym razem role się odwróciły – to my byliśmy gospodarzami

Pierwszego dnia przywitaliśmy gości w naszej szkole, oprowadziliśmy ich po salach, przedstawiliśmy nauczycielom i innym uczniom. Następnie poszliśmy do budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, gdzie jeden ze strażaków opowiedział nam o historii i działalności OSP, a także pokazał, jak wyglądają pojazdy strażackie i ich wyposażenie. Po interesującej prezentacji dobraliśmy się w zespoły i rozpoczęliśmy naszą integrację od gry miejskiej. W międzynarodowych grupach pracowaliśmy nad zabawnymi oraz ciekawymi pytaniami i zadaniami. Po obiedzie w ratuszu przyjął nas burmistrz Roman Ptak i opowiedział o naszym mieście i gminie.

W kolejnym dniu odwiedziliśmy Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne, gdzie wysłuchaliśmy prelekcji dotyczącej kosmosu i zobaczyliśmy seans w planetarium. Tego samego dnia udaliśmy się do parku trampolin GO-JUMP, a także na Wawel i Rynek Główny, aby pokazać naszym gościom zabytki Krakowa.

W środę wspólnie z partnerami uczęszczaliśmy na nasze lekcje. Na-

stępnie sami przygotowaliśmy sobie obiad – pierogi, co każdemu sprawiło wiele radości. Ten dzień był bardzo intensywny, ponieważ mieliśmy jeszcze warsztaty plastyczne i zrobiliśmy eko-torby z motywem żubra, które będą niezapomnianą pamiątką z Niepołomic. Po południu spotkaliśmy się w szkole z rodzicami, gdzie czekały na nas pizza i wspaniałe ciasta, ale wcześniej przygotowaliśmy w kilku grupach plakaty z różnicami i podobieństwami między młodzieżą z Polski i Niemiec.

Bardzo intensywny był również czwartek. Rozpoczęliśmy go od nauki tradycyjnych tańców, czyli poloneza i krakowiaka. W dobrych humorach pojechaliśmy na wycieczkę do kopalni soli w Bochni. W piątek nadszedł czas pożegnania. Nie było to łatwe, ponieważ przez te kilka dni bardzo się polubiliśmy.

Wymiana młodzieży to projekt, dzięki któremu rozwijaliśmy swoje umiejętności językowe i nauczyliśmy się odpowiedzialności. Nawiazaliśmy nowe znajomości, a nawet przyjaźnie, które – mam nadzieję – przetrwają długie lata. Było to niesamowite doświadczenie, dlatego dziękujemy naszym opiekunom za cały trud i wysiłek włożony w organizację tego przedsięwzięcia.

Projekt dofinansowany przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży.

fol. Joanna Musiał

Świat w szklanej kuli.

Ile wiemy o autyzmie?

Przedszkole Samorządowe w Zabierzowie Bocheńskim kolejny raz włącza się w obchody Światowego Dnia Wiedzy na temat autyzmu, który przypada 2 kwietnia. W tym dniu symbolem solidarności z osobami dotkniętymi autyzmem jest kolor niebieski: *niebieski kolorem nieba, niebieski kolorem też, niebieski kolorem wody, symbolem autyzmu jest też...*

Wcałym przedszkolu od rana zrobiło się niebiesko, każde dziecko w swojej garderobie miało element niebieski. Było dużo balonów, kwiatów i emblematów, rodzicom przypinano niebieskie kokardki. Piosenką, która zaczyna się od słów: *Czy to dziecko jest kosmitą, każdy z nas już wie, że nie, jest zamknięte w szklanej kuli, tak wydaje wszystkim się...* rozpoczęliśmy program artystyczny. Piosenka nawiązuje do książki pt. *Kosmita* Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel, której fragmenty dzieci z grupy Krasnoludków słuchały w przedszkolu. Książka opowiada o zwykłej rodzinie, w której pojawia się KTOS – nowy dziwny... jakby z innej planety. Pojawienie się KTOSIA pociąga za sobą wielkie zmiany, przewraca spokojne życie rodziny do góry nogami. Kosmita pokazuje, że życie z autystycznym dzieckiem bywa dalekie od bajki, ale nigdy nie jest nudne. Przedszkolaki z grupy Krasnoludków z zapartym tchem słuchały fragmentów książki, z której dowiedziały się, że w życiu najważniejsza jest miłość i szacunek do każdego człowieka, a dziecko z autyzmem jest kimś wyjątkowym i w pełni zasługuje na szacunek oraz akceptację. Po części ar-

tystycznej tradycyjnie wyruszyliśmy na spacer po okolicy, aby celebrować Światowy Dzień Świadomości Autyzmu. Po czym przedszkolaki z grup: Krasnoludków i Kubusiów udały się do szkoły, gdzie wraz ze społecznością szkolną pod przewodnictwem Aleksandra Ostrowskiego kontynuowały obchody tego dnia.

Wiele jest zagadek, nieznanych przyczyn autyzmu, ale obecny stan wiedzy pozwala na coraz lepsze rozumienie i pomaganie. Specjaliści twierdzą, że istnieje spektrum autystyczne (ASD – Autism Spectrum Disorder), czyli obszar, w którym wyodrębnia się różne typy osób o cechach autystycznych, wykazujące odmienne mechanizmy lub przyczynę powodujące trudności rozwojowe, a także mające często odrębne wymagania wobec środowiska. Według klasyfikacji DSM V z 2013 roku termin ASD zawiera w sobie zaburzenia sklasyfikowane wcześniej jako Zespół Aspergera, wysokofunkcjonujący autyzm, autyzm atypowy, dziecięce zaburzenia dezintegracyjne oraz PDD-NOS – całościowe zaburzenie rozwoju, niezdiagnozowane inaczej. Autyzm ma więc wiele barw i odcieni, i dlatego też u każdej osoby objawia się inaczej. Jest zaburze-

niem rozwojowym, charakteryzującym się dużą dysharmonią. Dlatego mówimy o spektrum zaburzeń od łagodnych objawów do takich, które bardzo wpływają na wszystkie sfery życia. Wyróżniamy dzieci z nasilonymi zaburzeniami w zachowaniu i bardzo bogatym „repertuarem” zachowań trudnych (fiksacje, stymulacje, zachowania agresywne), umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną, jak i dzieci z niewielkim, prawie niezauważalnym poziomem nieprawidłowości.

Samorządowe Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi w Zabierzowie Bocheńskim wychodzi naprzeciw potrzebom dzieci z autyzmem oraz dzieciom z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Dzieci, przebywając w grupie integracyjnej, poprzez wspólne zajęcia i zabawę ze zdrowymi rówieśnikami, nabywają nowych umiejętności, uczą się prawidłowych zachowań społecznych i przyzwyczajają się do otaczającego świata. Są pod opieką oligofrenopedagoga, logopedy. Biorą udział w zajęciach dodatkowych, takich jak: rewalidacja, integracja sensoryczna, hipoterapia.

Przebywanie w grupie integracyjnej dzieci z autyzmem sprawia, że ich świat, świat „szklanej kuli”, pęka, a pojawia się porozumienie, chęć wspólnej zabawy, pomoc, a przede wszystkim akceptacja.

DANUTA BURZA, EWELINA ŚLIWA
nauczycielki grupy integracyjnej
z Zabierzowa Bocheńskiego

Klimatyczna klasa

**Pola Kucharzyk, Jan Duraczyński, Wojciech Gładysz,
Damian Mrozowski, Natalia Joniec**
uczniowie kl. 6b SSP w Niepołomicach

Uczniowie klasy 6b Społecznej Szkoły Podstawowej na Jazach uczestniczą w projekcie Klimatyczna klasa. Naszym zadaniem jest zaplanowanie i przeprowadzenie kampanii społecznej na jeden z czterech tematów związanych z ekologią

Autorzy projektu zaproponowali nam tematy: *Ślad węglowy*, *Transport*, *Energia* i *Osiedla w obliczu zmian klimatu*. Po dokładnym zapoznaniu się z nimi i dyskusji uznaliśmy, że najbardziej zainspirowały nas zagadnienia związane z transportem, ponieważ dużo dzieci jest dowożonych do naszej szkoły samochodami, zaś wiele osób dojeżdża z Niepołomic do pracy lub szkoły w Krakowie. Postanowiliśmy zapoznać się dokładnie z zagadnieniami dotyczącymi wpływu transportu na nasze środowisko naturalne i zastanowić się, jak można zmniejszyć jego negatywne oddziaływanie na stan powietrza, którym oddychamy. Tematem naszej kampanii uczyniliśmy konieczność zmiany nawyków komunikacyjnych. Chodzi nam o to, aby podróżni, zamiast jeżdżenia samochodami, często pojedynczo, zamienili ten środek transportu na komunikację publiczną. Do celu można dotrzeć koleją, autobusem lub busem i tramwajem. Wynikiem takiej zmiany będzie redukcja ilości smogu w powietrzu.

Po kilku lekcjach poświęconych na zdobywanie wiedzy i burzę mózgów, podczas której wpadliśmy na wiele

świetnych pomysłów, przystąpiliśmy do planowania kampanii społecznej. Postanowiliśmy przekazać naszą wiedzę innym uczniom i dorosłym oraz podziękować tym, którzy korzystają ze środków komunikacji zbiorowej.

Podzieliliśmy się na grupy. Pierwsza z nich przygotowała prezentację multimedialną i zaproponowała wychowawcom wszystkich klas przeprowadzenie krótkich zajęć. Klasy odwiedziliśmy w następującej kolejności: 1c, 2b, 2a, 3, 4c, 4a, 6a, 8a, 8b, 7b, 5b. Z największym odzewem spotkaliśmy się w klasie 3. Dzieci okazały zainteresowanie wiedzą, którą chcieliśmy im przekazać. Nasi słuchacze patrzyli na nas z wielkim podziwem i byli bardzo zasmuceni tym, że tak bardzo zanieczyszczali środowisko. Zobowiązali się stosować do naszych rad, docierać na lekcje na rowerach, kiedy tylko będą mogli, wybierać szkolny autobus albo zabierać mieszkających w sąsiedztwie kolegów, żeby jak najmniej samochodów jechało rano do szkoły. Nauczyciele po zakończeniu naszej prezentacji przeprowadzali dyskusję, jak pomóc naszej planecie. Podczas przerw uczniowie z klas, w których już byliśmy,

podchodzili do nas, aby zadać nam pytania na temat naszej prezentacji lub poznać dodatkowe sposoby oszczędzania środowiska, które nie były opisane w prezentacji. Niektóre klasy przygotowały specjalne podziękowania dla nas, dzięki czemu poczuliśmy się docenieni. W naszej opinii prelekcje były bardzo udane. Cieszymy się z tego, że ich uczestnicy wykazywali zainteresowanie i chęć zmiany swoich nawyków.

Druga grupa przygotowała niespodzianki dla podróżnych wychodzących z pociągu lub autobusu. Pewnego deszczowego dnia zostali oni zaskoczeni podziękowaniami za korzystanie z transportu zbiorowego i gratulacjami za dokonanie właściwego, ekologicznego wyboru środka transportu. Oprócz miłych słów i uśmiechów mieliśmy dla nich specjalnie przygotowane ulotki, w których wyjaśniliśmy, co i dlaczego robimy. Spotkaliśmy się z miłym przyjęciem zaskoczonych pasażerów.

Na tym jednak nie koniec. Bardzo spodobało nam się działanie na rzecz środowiska naturalnego, więc mamy zamiar nadal realizować ten projekt. Stworzymy i opublikujemy w internecie śmieszne memy wyjaśniające przesłanie programu i powtórzymy akcję rozdawania ulotek z informacjami na temat komunikacji miejskiej. Jeśli zobaczysz nastolatków, którzy coś przedstawiają lub wręczają przechodniom ulotki, to, prosimy, zatrzymaj się i przeczytaj, co tam jest napisane, a nie wyrzucaj do kosza.

Oliwia Hyrc laureatką MKG!

Grażyna Woźniak-Rosiak

nauczyciel geografii i przyrody w SP w Woli Batorskiej

Wiedza, determinacja i praca to główne czynniki, które gwarantują sukces. Przekonała się o tym uczennica Szkoły Podstawowej w Woli Batorskiej, która otrzymała tytuł laureata Małopolskiego Konkursu Geograficznego dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego w roku szkolnym 2018/2019. Oliwia Hyrc jest uczennicą klasy VIII i znalazła się w grupie tych, którzy podczas etapu wojewódzkiego zdobyli co najmniej 85% punktów.

Uroczyste zakończenie konkursu odbyło się 3 kwietnia 2019 roku w Auli Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, a wszyscy zaproszeni mieli okazję posłuchać referatu wygłoszonego przez dr Karolinę Smętkiewicz nt. recepty na sukces i dynamicznego rozwoju lokalnego małego miasta, którego przykładem jest Uzdrowisko Termalne „Uniejów” w województwie łódzkim.

W uroczystości uczestniczyli rodzice i opiekunowie naukowi.

Sukces Oliwii, który poprzedzony był doskonałym przygotowaniem, potwierdza znaną maksymę, że *chcieć to móc*.

Sukces należy do nich!

W tym roku przypadła jubileuszowa X edycja Przeglądu Artystycznego Młodzieży CK-Art, organizowanego przez Centrum Kultury w Gdowie. Wydarzenie to było naprawdę wyjątkowe między innymi ze względu na galę finałową. Uświetnił ją bowiem występ Roksany Węgiel – zwyciężczyni I edycji *The Voice Kids* oraz zeszłorocznej *Eurowizji dla Dzieci*

CK-Art był ważnym wydarzeniem także dla społeczności Społecznej Szkoły Podstawowej im. Lady Sue Ryder. Udział w festiwalu wzięła liczna reprezentacja naszych uczniów, ale i absolwentów, którzy w tym roku odnieśli niekwestionowane sukcesy w większości kategorii. 15 osób nagrodzonych i 12 osób wyróżnionych to uczennice i uczniowie uczęszczający obecnie do naszej szkoły. Niektórzy zdobyli nagrodę lub wyróżnienie w więcej niż jednej kategorii.

Patronka szkoły – Sue Ryder, mówiła niegdyś: „Jutro należy do nich”, a my z dumą powtarzamy dziś „Sukces należy do nich”! Taniec, muzyka, plastyka i literatura to kategorie przeglądu, w których nasza młodzież, konkurując z uczestnikami z powiatu wielickiego i powiatów ościennych, zajęła najwyższe miejsca. Zdobywając tak wysokie wyniki w CK-Art, młodzi artyści zapewniają sobie punkty na świadectwie w rubryce „dodatkowe osiągnięcia uczniów”.

Ciesząc się z osiągnięć młodych, których znamy osobiście, przywołujemy w tym miejscu ich wyniki. W kategorii literatura – proza I miejsce zdobyła Marcelina Żuchowicz, absolwentka Społecznego Gimnazjum im. Lady Sue Ryder w Woli Batorskiej, za książkę pt. *Góra Czarownic*. II miejsce należy do uczennicy klasy 8 szkoły podstawowej – Małgorzaty Duś. Ponadto, wyróżniono utwory prozatorskie autorstwa 5 osób uczęszczających do naszej szkoły. Doceniono w ten sposób: Karolinę Wróblewską (kl. 7 SP), Jerzego Gładysza (kl. 8 SP), Julię Ważny (kl. 3 gimnazjum), Macieja Oszejka (kl. 3 gimnazjum) oraz Julię Biernat (kl. 7 SP).

Dziedzina, którą szczególnie upodobali sobie uczniowie szkoły Sue Ryder była w tym roku poezja. Twórczość powiodła ich na szczyt klasyfikacji. I miejsce objęła Ala Koziół (3 kl. gimnazjum), II miejsce *ex aequo* zajęły Julia Świerkosz (3 kl. gimnazjum) i Emilia Azierska (8 kl. SP), a III Seweryn Stempak (8 kl. SP). Wyróżniona została tak-

że praca Kornelii Mikołajewskiej (kl. 8 SP). Wspaniale, że młodzież pisze nie tylko do szuflady, lecz upublicznia swoje utwory. Dużą rolę w rozwoju literackim uczniów odgrywa nauczyciel języka polskiego. Jest to dobry czas i miejsce, by podziękować Alicji Włodarczyk za wieloletnią już współpracę podejmowaną z uczniami w dziedzinie literatury w ramach przygotowań do CK-Art, jak i innych konkursów. Jako polonistka pani Ala doradza młodym twórcom, dokonuje koniecznych korekt, koordynuje pracą zespołu humanistycznego, który także pracuje na ostateczny sukces uczniów.

W sztukach plastycznych statuetki zdobyło pięcioro uczniów naszej szkoły. W kategorii malarstwo II miejsce objął Bartłomiej Gładysz (3 kl. gimnazjum). Nagrodzone ilustracje zaś stworzyli: Lena Dubas (7 kl. SP) – I miejsce, II miejsce: *ex aequo* Małgorzata Duś (8 kl. SP) i Dagmara Wąs (7 kl. SP), III miejsce przypadło natomiast Zuzannie Gocoł (8 kl. SP). Za swoje ilustracje wyróżnienia otrzymali: Julia Dąbroś, (kl. 7 SP) oraz Bartłomiej Gładysz (kl. 3 gimnazjum). Wyróżniono też rysunek Marceliny Żuchowicz (absolwentka) oraz fotografie Oli Piotrowskiej (kl. 3 gimnazjum), Kornelii Mikołajewskiej (kl. 8 SP) i Dominiki Gruszki (kl. 7 SP). Warsztat plastyczny szlifowany jest w szkole pod okiem pani Iwony Kuś-Donatowicz. Podziękowania dla pani Iwonki należą się za zaszczerpanie w artystach otwartości na różne techniki, liczne godziny zajęć pozalekcyjnych i pracy z uczniami nad udoskonalaniem ich dzieł.

Kolejną kategorią, w której na pierwszych miejscach uplasowały się uczennice i absolwentki szkoły im. Lady Sue Ryder, była muzyka. Sukces odniosły solistki Emilia Azierska (8 kl. SP) i Natalia Styczeń (absolwentka Społecznego Gimnazjum im. Lady Sue Ryder), zajmując I miejsce. Duety składające się z naszych wychowanek również objęły najwyższe noty: I miejsce – Han-

na Piekarska (2 kl. SP) i Ania Cieśla (absolwentka), a II miejsce należy do uczennic klas 2 SP – Julii Nowak i Julii Wyszyńskiej. Ten najmłodszy duet reprezentujący naszą szkołę ćwiczył swój wysoko oceniony występ pod okiem wychowawczynie – Edyty Pyrki. Należy jeszcze dodać, że wyróżnienie za śpiew otrzymała uczennica 3 kl. gimnazjum – Julia Świerkosz (kl. 3 gimnazjum). Koordynacją udziału reprezentantów szkoły w tej kategorii zajmował się Rafał Kanowski.

Podczas CK-Art doskonały występ dały także tancerki. I miejsce zajęła Agnieszka Syguła (8 kl. SP), prezentując pokaz solowy. I miejsce w kategorii grup objął zespół taneczny Idea składający się z uczennic oddziałów gimnazjalnych w składzie: Antonina Ważny, Julia Ważny i Wiktoria Chmurzyńska. Wyróżnienie zostało przyznane zaś duetowi tanecznemu Darii Kopeć (3 kl. gimnazjum) tańczącej z Karolem Michalikiem. Spośród grona pedagogicznego opiekę na tancerkami sprawowała Anna Ptak.

Podziękowania kierowane są także do dyrektora Tomasza Donatowicza za wsparcie organizacyjne przygotowań i udziału w przeglądzie, w tym zapewnienie uczestnikom transportu do Gdowa.

Na koniec należy dodać, że w przypadku tańca i muzyki, CK-Art w Gdowie pełni rolę eliminacji do Małopolskiego Festiwalu Form Muzycznych i Tanecznych „Talenty Małopolski 2019”. W tym roku jury postanowiło przyznać nominację do Finału „Talentów Małopolski 2019” Agnieszcze Sygule, grupie Idea, Hani Piekarskiej i Ani Cieśli, Julce Nowak i Julce Wyszyńskiej, a także solistkom Emilce Azierskiej i Natalii Styczeń.

Serdecznie gratulujemy wszystkim zwycięzcom i wyróżnionym podczas X edycji CK-Art!

PAULINA OWSIŃSKA-TEJCHMA
Społeczna Szkoła Podstawowa
im. Lady Sue Ryder

Otwarcie ścianki wspinaczkowej na Jazach

13 kwietnia nastąpiło oficjalne otwarcie ścianki wspinaczkowej – najnowszej inwestycji Społecznej Szkoły Podstawowej im. Lady Sue Ryder. Jest to kontynuacja dzieła rozpoczętego w Gimnazjum w Woli Batorskiej, gdzie rozpoczęła się historia wspinaczki halowej na terenie gminy Niepołomice

Uroczystość rozpoczęła się powitaniem zgromadzonych gości. W gronie tym znalazły się m.in. osoby związane z polską wspinaczką, tj. Edyta Ropek – Mistrzyni Europy, trzykrotna zdobywczyni Pucharu Świata we wspinaczce sportowej, trenerka kadry narodowej w tej dyscyplinie i Arkadiusz Kamiński – przewodniczący Komisji Wspinaczki Sportowej Polskiego Związku Alpinizmu (PZA). Konferansjerem, a równocześnie jednym z budowniczych nowej ścianki, znanym przez społeczność szkolną głównie jako nauczyciel informatyki i religii, był również człowiek związany z PZA – Rafał Kanowski – członek Komisji Wspinaczki Sportowej, sędzia i instruktor wspinaczki.

Następnie wyświetlono film ukazujący historię wspinaczki w szkole Sue Ryder, otwarcie ścianki w gimnazjum w Woli Batorskiej, zajęcia i zawody na tamtej ścianie, a także różne etapy budowy nowego obiektu wraz z efektem finałnym. Film zrealizował specjalnie na tę okazję Paweł Góralczyk – matematyk prowadzący zajęcia wspinaczkowe.

Po krótkiej podróży w czasie, nadszedł czas na przemówienia. Jako pierwszy głos zabrał dyrektor szkoły Tomasz Donatowicz, sięgając w czasie

jeszcze dalej niż kadry filmu. Dyrektor wrócił do wspomnień o pierwszych pomysłach wspinaczkowych – szalonych próbach wspinania się na terenie dawnej strzelnicy wojskowej; opowiedział także o drodze do spełniania marzeń i o wytrwałości, jakże istotnej w życiu i sporcie. Następnie wystąpił Arkadiusz Kamiński z PZA, wskazując na zadowolenie z powstania nowego obiektu, który będzie mógł służyć do trenowania wspinaczki sportowej. Ta zaś, jak podkreślił gość, została wpisana w poczet dyscyplin olimpijskich i podczas Letnich Igrzysk Olimpijskich w Tokio w 2020 roku będziemy mogli śledzić rywalizację we wspinaczce sportowej. Po przemowach zaproszono Edytę Ropek, Stanisława Ptaka – przewodniczącego organu prowadzącego szkołę oraz dyrektora Donatowicza do przecięcia liny, która zastąpiła tradycyjnie używaną przy tego typu okazjach wstęgę.

Tomasz Donatowicz wyróżnił kilka osób, które w ostatnim czasie wsparły niepołomicką wspinaczkę – poprzez przekazanie darowizny na rzecz sekcji wspinaczkowej Niepołomickiego Stowarzyszenia Sport-Art oraz wolontaryjną pracę na rzecz powstania nowej ścianki. Szczególne podziękowania płynęły także w kierunku konstruktora

– Waldemara Potońca, który sprawował nadzór budowlany nad tym dużym przedsięwzięciem.

Oficjalna część miała jeszcze 2 punkty – przejście pokazowe uczennicy klasy 2 oraz rozkrojenie tortu. Po nich nastąpiło dwugodzinne testowanie ścianki przez uczestników otwarcia. Do każdego asekuranta ustawiła się długa kolejka zarówno dzieci, jak i dorosłych pragnących się powspinać. Dreszczyk emocji, bezkres radości, satysfakcja z osiągniętego celu – oto emocje towarzyszące wspinającym się na nowym obiekcie.

Otwarcie ścianki zainteresowało się zdecydowanie więcej osób, niż się spodziewaliśmy. Gości przybyło około 200! Bardzo się cieszymy!

Ścianka wspinaczkowa jest otwarta dla społeczności lokalnej we wtorki i piątki w godzinach 19.00–21.00, a także w wybrane soboty, gdy w hali sportowej nie odbywają się żadne imprezy sportowe. Komunikaty z aktualnymi informacjami na temat dostępności ścianki będą pojawiały się na bieżąco zarówno na stronie internetowej szkoły, jak i na Facebooku – na profilu szkoły i NSSA.

Ścianka w szkole na Jazach ma największą powierzchnię spośród tego typu obiektów w powiecie wielickim. Wiemy, że w najbliższych miesiącach odbędą się na niej duże wydarzenia wspinaczkowe. Na 22 czerwca 2019 planowane są Powiatowe Zawody wspinaczkowe Mierz wysoko, organizowane przez Niepołomickie Stowarzyszenie Sport-Art, a współfinansowane z budżetu Powiatu Wielickiego. Zachęcamy do uczestnictwa – dzieci i młodzież w roli zawodników, a dorosłych w roli kibiców i obserwatorów.

PAULINA OWSIŃSKA-TEJCHMA
Społeczna Szkoła Podstawowa
im. Lady Sue Ryder

fol. Paweł Góralczyk

Sukcesy cheerleaderek

23 marca odbył się V Turniej Zespołów Cheerleaders. I miejsce w kategorii Mini Dance zajął niepotomicki zespół. W turnieju wzięło udział 11 zespołów tanecznych i cheerleaders w dwóch kategoriach: Mini Dance oraz Junior.

Szałeństwo taneczne, głośna muzyka i wspaniała publiczność – tak wyglądała właśnie sobota podczas turnieju. Nie ma co ukrywać, rodzice również spisali się na medal. Świetny doping i wsparcie młodych cheerleaderek oraz wspólna zabawa opiekunów i dziewcząt przy latynoskich rytmach, do których porwał wszystkich instruktor tańca Zumbi i animator, Kamil Nowak.

Drugie miejsce w kategorii Mini Dance otrzymał zespół Dance & Fun I z Akademii Ruchu, trzecie miejsce Sasetki z Setki – dziewczęta z SP 100 w Krakowie, które zdobywają doświadczenie instruuwane przez trenerkę Dagmarę Lachowską, zaś czwarte miejsce Butterfly – grupa taneczna z Klubu Kuźnia z Krakowa, z kolei wyróżnienie otrzymała formacja Dance & Fun II. Natomiast w kategorii Junior jurorów najbardziej zachwycała grupa Mini Stars z Młodzieżowego Domu Kultury im. Janusza Korczaka w Krakowie, która trenuje pod czujnym okiem Agnieszki Tarkowskiej. Srebro otrzymały dziewczęta z Dance & Fun III, brąz zgarnął zespół Flying Sharks, te dwie ostatnie grupy to wychowanki instruktor Ewy Lipińskiej-Glicy i Marzeny Suder szlifujących taneczne diamenty w Akademii Ruchu w Niepołomicach. Czwarte miejsce w starszej kategorii otrzymała grupa Sasetki z Setki. Wyróżnienia przypadły grupom starszych Cheer Angels oraz FancyBerries.

To był cudowny dzień, pełen energii. Gratulacje dla dziewcząt, trenerów oraz rodziców. Do zobaczenia za rok!

IWONA JANAS
trener MTS IKAR Niepołomice
fot. Bogusław Dymek

Główny cel zrealizowany

40 punktów to wynik-marzenie każdej z drużyn występującej w rozgrywkach Fortuna 1 ligi. 24 kwietnia po zwycięstwie nad Bruk Bet Termalicą Nieciecza tę magiczną barierę przekroczyli piłkarze Puszczy Niepołomice

Wszystko wskazuje na to, że trzeci sezon Puszczy spędzony w pierwszej lidze okaże się najspokojniejszym i przede wszystkim najlepszym w wykonaniu Żubrów. Jesienią 2018 roku niepołomiczanie byli jedną z rewelacji rozgrywek. VI miejsce w lidze i awans do ćwierćfinału Pucharu Polski sprawiły, że optymiści śnili o podboju polskiej piłki.

Splot okoliczności spowodował, że w ciągu kilku zimowych tygodni drużyna musiała zostać gruntownie przebudowana. Wisła Kraków skróciła wypożyczenie rewelacyjnego jesienią Krzysztofa Drzazgi, Dawid Ryndak dostał ofertę z ekstraklasowego Zagłębia Sosnowiec, a Marek Kuzma wrócił do najwyższej ligi na Słowacji. Straty w ofensywie były więc spore, a nowi zawodnicy nie mieli zbyt wiele czasu na wkomponowanie się w drużynę.

Efekty widać było niemal od razu. Zaledwie 2 punkty zdobyte w pierwszych 4 meczach i minimalna porażka w boju o półfinał Pucharu Polski zdecydowanie stonowały nastroje przy Kusocińskiego. Na domiar złego operację musiał przejść Hubert Tomalski i atak Puszczy trzeba było budować od podstaw.

Żubry z zimowego snu wybudziły się 29 marca, kiedy to efektownym 3-0 odprawiony został z Niepołomic, Chrobry Głogów. Tydzień później podopieczni trenera Tomasza Tułacza poszli za ciosem i zrobili coś, czego w 2019 roku nie zrobił jeszcze nikt. Puszcza przerwała niesamowitą passę ligowego wicelidera ŁKS-u Łódź i wywiozła z bardzo trudnego terenu komplet punktów.

Kiedy wydawało się, że zespół znalazł już odpowiedni rytm, przekonaliśmy się, jak piłka nożna potrafi być nieprzewidywalna. Do Niepołomic przyjechał bowiem broniący się przed spadkiem GKS Katowice, który – jak dotąd – nigdy nie potrafił wygrać z Puszczą. Po szalonych 20 minutach meczu goście wyszli na prowadzenie 2-1 i, mimo kolejnych ataków Żubrów, nie oddali zwycięstwa już do końca spotkania.

Tydzień później okazało się, że lany poniedziałek wypadł Żubrom w przedświąteczną sobotę. Po dość jednostronnym meczu Puszcza przegrała w Tychach z tamtejszym GKS-em 0-3, a biorąc pod uwagę pudło rywala w końcówce spotkania, porażka mogła być jeszcze dotkliwsza.

Okazji do poświętecznej rehabilitacji piłkarze na szczęście nie zmarnowali. Kilka dni po mało przyjemnym doświadczeniu na Śląsku, w Niepołomicach doszło do małopolskich derbów. Dobrze nastrojona drużyna zagrała na odpowiednim poziomie i po bramce Jakuba Bąka pokonała faworyzowanego rywala, spadkowicza z Ekstraklasy, Bruk-Bet Termalicę Nieciecza 1-0.

To zwycięstwo, prócz prestiżowego pokonania przeciwnika zza miedzy, pozwoliło Puszczą na przekroczenie bariery 40 punktów uważanej umownie za liczbę gwarantującą utrzymanie w ligowej stawce na kolejny sezon.

Nasuwa się więc pytanie, o co Żubry zagrają w ostatnich 4 meczach. Piłkarze Puszczy stoją przede wszystkim przed ogromną szansą na osiągnięcie najlepszego wyniku klubu w całej jego historii. Jak dotąd tym wynikiem była 12 lokata i liczba 44 punktów w pierwszej lidze.

Puszcza do tego zadania przystępuje z VII pozycji z liczbą 41 oczek. Choć trudno w futbolu być pewnym czegokolwiek, wygląda na to, że po ostatnim meczu, który rozegramy w Niepołomicach 18 lub 19 maja z Garbarnią Kraków, będziemy mogli mówić o najlepszym sezonie Puszczy Niepołomice w 96-letniej historii klubu.

MAREK BARTOSZEK Referat Promocji i Kultury
fot. Overlia Studio

Legendy karate tradycyjnego w Niepołomicach

Legendarni instruktorzy i mistrzowie karate tradycyjnego przez 4 dni trenowali w Niepołomicach podczas międzynarodowego zgrupowania. Treningi prowadził sensei Avi Rokah 7 Dan (USA) – wieloletni student i asystent senseia Hidetaki Nishiyamy

Zgrupowanie zorganizowane przez Akademię Karate Tradycyjnego Niepołomice-Kraków było dużym wydarzeniem wśród miłośników tej sztuki walki. Składało się z dwóch części. 25 i 26 kwietnia podczas Budo Karate Camp doskonalili się trenerzy. Z kolei 27 i 28 kwietnia w czasie Międzynarodowego Seminarium Tradycyjnego Karate-do ćwiczyli karatecy na wszystkich poziomach zaawansowania.

Na treningi zjechało w sumie ponad 200 karateków z 14 państw – USA, Argentyny, Urugwaju, Izraela, Wielkiej Brytanii, Austrii, Słowenii, Rumunii, Francji, Rosji, Ukrainy, Niemiec, Czech, Polski (26 klubów).

Budo Karate Camp zorganizowane przez World Budo Karate Association we współpracy z niepołomickim klubem zgromadziło wielu doświadczonych instruktorów. Przez 2 dni intensywnie się szkolili i inspirowali treningiem z najlepszymi, by potem przekazywać wiedzę swoim uczniom. Wśród uczestników znalazła się mocna ekipa AKT Niepołomice-Kraków.

Międzynarodowe seminarium było adresowane do wszystkich karateków – od dzieci po seniorów. Niektórzy uczestnicy – zwłaszcza najmłodsi – po raz pierwszy mieli okazję zobaczyć znakomitych, charyzmatycznych instruktorów – legendy karate tradycyjnego. Gościliśmy m.in. senseia Justo Gomeza 6 Dan, który przyleciał z Argentyny, by potrenować ze starymi przyjaciółmi, których nie widział wiele lat. Jednym z nich jest sensei Krzysztof Neugebauer 6 Dan (Polska). Obaj stoczyli ze sobą wiele pojedynków na macie.

Sensei Avi Rokah, prowadzący przez 4 dni wszystkie zajęcia, spędził blisko 40 lat na studiowaniu karate u senseia Hidetaki Nishiyamy – założyciela i pierwszego prezydenta Międzynarodowej Federacji Karate Tradycyjnego. Był wielokrotnym mistrzem USA w kumite i od wielu lat przekazuje tajniki karate.

Bardzo chciałem, żeby ci wybitni karatecy ponownie spotkali się w jednej sali. To osoby, które przecierały szlaki w czasach, kiedy przepisy na zawodach nie były tak precyzyjne, jak dzisiaj – przyznał Paweł Janusz, pomysłodawca i organizator międzynarodowego zgrupowania w Niepołomicach. Jesteśmy szczęśliwi, że możemy czerpać wiedzę od osób z takim doświadczeniem, charyzmą i sercem do karate.

tekst i zdjęcia **JOANNA MUSIAŁ**
AKT Niepołomice-Kraków

Mistrzostwa Europy w Hiszpanii z sukcesami

Wiesław Krosta

trener niepołomickiego Klubu Karate Kyokushin

23 marca w hiszpańskiej Lorce odbyły się Mistrzostwa Europy Kyokushin Karate Organizacji WKB. Wzięło w nich udział prawie 400 zawodników z 21 państw

Turniej stał na bardzo wysokim poziomie zarówno w konkurencji kata, jak i kumite. Zawody odbywały się zgodnie z przepisami full contact. Nasz klub reprezentowało 5 zawodników: Justyna Krosta, Oliwia Dobrzeniecka, Oliwier Dobrzeniecki, Kacper Krawczyk oraz Jakub Krosta.

Na podium stanęła tym razem tylko Justyna, zdobywając dwa medale: srebrny w konkurencji kata oraz brąz w konkurencji kumite 17-18 lat. Pierwszą walkę zwyciężyła w dobrym stylu przez Waza-ari, a drugą – mimo że pojedynek był bardzo wyrównany – wygrała przez trafienie w głowę.

Jakub Krosta w kategorii senior do 65 kilogramów stoczył pojedynek z zawodnikiem z Kazachstanu, mistrzem Europy oraz wielokrotnym medalistą.

Walka była bardzo wyrównana, a Kuba, mimo małego doświadczenia, naprawdę dobrze sobie poradził, jednak przez genten (minus pół punktu) musiał uznać wyższość rywala.

Oliwia Dobrzeniecka trafiła na doświadczoną zawodniczkę, która wygrała tę kategorię. Kacper Krawczyk i Oliwier Dobrzeniecki przegrali swoje walki przez trafienie w głowę.

Gratulacje dla wszystkich zawodników, którzy wzięli udział w międzynarodowych zawodach. Dla mniej obytych zawodników nie było łatwo, ale nikt nie mówił, że będzie, przecież to mistrzostwa Europy! Jednak miejmy nadzieję, że to doświadczenie przełoży się kiedyś, tak jak u Justyny, na sukcesy.

Dziękujemy Państwu Dobrzenieckim, którzy zapewnili nam świetne

warunki podczas pobytu w Hiszpanii, a także zorganizowali wiele atrakcji. Podziękowania także dla Wodociągów Niepołomice, które udostępniają nam salę w budynku krytej pływalni. Dzięki temu możemy systematycznie trenować, podnosić umiejętności, dążyć do upragnionych celów oraz wychowywać nowych adeptów sztuki karate.

Wspaniały wynik Justyny Krosty

Wiesław Krosta

trener niepołomickiego Klubu Karate Kyokushin

W sobotę 30 marca w Leżajsku odbyły się Mistrzostwa Makroregionu Południowego i Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Kyokushin Karate. Turniej przeprowadzono w dwóch konkurencjach kata, które odbywały się na tzw. noty oraz kumite semi contact i full contact. W zawodach wzięło udział około 250 zawodników z 35 klubów. Nasz klub reprezentowała tylko Justyna Krosta

Był to bardzo udany start zawodniczki Niepołomickiego Klubu Kyokushin Karate. Justyna Krosta zdobyła 2 złote medale oraz tytuł Najlepszej Zawodniczki. Pierwsze miejsce w konkurencji kumite semi contact do 55 kilogramów, rocznik 2003/2001. Justyna stoczyła 3 pojedynki. Pierwszą walkę wygrała przez ippon – trafiając w głowę, a następnie w brzuch. Przez niezdolność zawodniczki do walki wygrała przed czasem. Drugą walkę również wygrała przez ippon. Natomiast walka finałowa trwała pełny wymiar czasu, ale Justyna zwyciężyła jednogłośnie werdyktem sędziów.

W konkurencji kata otrzymała najwyższą liczbę punktów spośród wszyst-

kich startujących i zdobyła, tak jak w kumite, pierwsze miejsce, co należy do rzadkości, by sukcesy odnosić w obu konkurencjach. Zwykle zawodnicy specjalizują się w kata lub kumite, ale w historii zawodów kyokushin nawet na najwyższym poziomie zdarzali się zawodnicy, którzy byli dobrzy zarówno w kata, jak i kumite.

Justyna po raz kolejny została najlepszą zawodniczką turnieju. To zasługa determinacji i ciężkiej pracy. Cieszy-

my się, że ciężkie i systematyczne treningi przynoszą tak wspaniałe rezultaty na turniejach, bo przecież wytrwała praca i przelany pot na treningach nie zawsze przekładają się na wynik. Trzeba mieć trochę szczęścia, trafić z metodami treningowymi i na dyspozycję danego zawodnika. Jak widać, to wszystko u Justyny zadziałało i to nie po raz pierwszy.

Podziękowania dla Zarządu Wodociągów Niepołomice, które udostępniają nam salę znajdującą się w budynku krytej pływalni.

Kwietniowe zmagania przy szachownicy

Stanisław Turecki
UKS Goniec Staniątka

Taki tytuł nosił projekt, który UKS Goniec Staniątka realizował w ciągu 4 dni (11-14 kwietnia 2019 roku). Jak zwykle swój finansowy wkład mieli w nim Gmina Niepołomice oraz FHUP państwa Gaców, od wielu lat wspierający szachy. Pierwsi niejako „z urzędu”, a drudzy z dobrej woli.

Projekt wsparli także gotówką: Województwo Małopolskie i Powiat Wielicki, co pozwoliło zorganizować

zainteresowanym rozgrywki sportowe w różnych grupach wiekowych i o zróżnicowanym poziomie gry.

W cyklu turniejów wzięło udział 278 grających, od pięcioletków po seniorów. Mimo takiej frekwencji uważamy ją za niską. Nie sprzyjał nam strajk nauczycieli, III liga juniorów i prestiżowy turniej przyjaźni polsko-węgierskiej rozgrywane w tym samym czasie odpowiednio w Krakowie i Katowicach.

W sumie odbyło się 5 różnych turniejów. Tym razem nie wymienimy

wszystkich, którzy stali na podium, a jedynie tych, którzy odnieśli najbardziej spektakularne sukcesy. Na pierwsze wyróżnienie zasługuje Gabriela Drozd, dziewięcioletka, która zdobyła normę na I kategorię szachową, ogrywając starszych kolegów i koleżanki. W najmłodszej grupie z kompletem punktów zwyciężył Mateusz Gumolec ze Staniątek, zdobywając IV kategorię szachową. Podobnym stuprocentowym wynikiem i uzyskaną normą na III kategorię może się pochwalić Dawid Klejdysz z Kłaja w grupie średniej.

Juniorzy Gońca zagrożeni awansem do II ligi

Stanisław Turecki
UKS Goniec Staniątka

Na półmetku rozgrywek III ligi małopolskiej juniorów drużyna UKS Goniec Staniątka pewnie prowadzi w tabeli i wszystko wskazuje na to, że po wielu latach nieobecności powróci w szeregi drugoligowców. Moment na awans jest wymarzony, bo drużyna jest młoda i jeszcze przez 3 lata może grać w niezmiennym składzie osobowym. Obecnie wygląda on następująco: Magdalena Budkiewicz, Julia Gaczoł, Katarzyna Zabłocka, Jakub Micoła, Piotr

Rainer i Filip Wnęk, w rezerwie pozostają: Zuzanna Nowak, Oskar Kołodziej, Karol Kozak i Michał Glaz. Poniżej aktualna tabela. Warto dodać, że za naszą drużyną są pewnie wygrane mecze z najwyższymi sklasyfikowanymi drużynami. Za nami wygrane mecze: z MKS KSOS –

1	UKS GONIEC Staniątka	5	10	25
2	MKS MOS II Wieliczka	5	8	22,5
3	UKS LISEK Lisia Góra	5	8	19
4	UKS KANA Tarnów	5	7	17
5	MKS MOS Kraków	5	7	15,5
6	MAT II Myślenice	5	6	16
7	GKSz KORNUTY Gorlice	5	2	12
8	OGNISKO TTKF Dobczyce	5	2	10,5
9	KS CRACOVIA Kraków	5	0	6,5
10	UKS HETMAN KORONNY Trzebinia	5	0	6

5,5:0,5 MKS MOS – 4,5:1,5 OGNI-SKIEM – 5:1, LISKIEM – 4,5:1,5 oraz HETMANEM KORONNYM – 5,5:0,5.

Mistrzostwa Małopolski w Niepołomicach

Marek Burda
MKS Spartakus Niepołomice

133 zawodników, prawie 250 rozegranych pojedynków, 16 kategorii wiekowych, 2 dni zmagani – te liczby charakteryzują rozegrane w ostatni weekend marca w Niepołomicach Mistrzostwa Małopolski w badmintonie.

Klub MKS Spartakus Niepołomice jako gospodarz zawodów wystawił najliczniejszą ekipę. W jej skład weszli: Jakub Augustynek, Julia Barwiołek, Adam Burda, Amelia Duchnowska, Tomasz Dymek, Jakub Ferens, Malwina Gajoszek, Tomasz Gibas, Maja Grudzień, Aleksandra Gwóźdź, Hubert Janczyk, Dariusz Janik, Weronika Kapała, Mateusz Klimek, Anastasia Kostieva, Zofia Krechowicka, Jakub Krupa, Kinga Kura, Beata Kusak, Weronika Kutyba, Paweł Mucha, Jakub Nawrocki, Ma-

ciej Nawrocki, Krzysztof Omilianowski, Aleksandra Pazdan, Maciej Pijanowski, Zuzanna Pomykała, Karol Pyrlik, Zuzanna Rożkiewicz, Karolina Rzepka, Kamila Sagan-Gałązka, Dalia Szczurek, Julia Walentynowicz, Magdalena Wójtowicz, Mikołaj Wojtusiak, Józef Woliński.

Nasi zawodnicy pokazali się z bardzo dobrej strony, zajmując czołowe miejsca w swoich kategoriach wiekowych. Miejsca medalowe zajęli:

Dzieci – chłopcy

II miejsce – Karol Pyrlik

Żak – chłopcy

II miejsce – Hubert Janczyk

III miejsce – Jakub Ferens

Młodzik młodszy – chłopcy

I miejsce – Maciej Nawrocki

Młodzik – chłopcy

II miejsce – Paweł Mucha

Młodzik – dziewczęta

III miejsce – Kinga Kura

Junior młodszy – chłopcy

III miejsce – Krzysztof Omilianowski

Junior młodszy – dziewczęta

I miejsce – Weronika Kapała

III miejsce – Julia Barwiołek

III miejsce – Magdalena Wójtowicz

OPEN – Singiel M

I miejsce – Dariusz Janik

III miejsce – Jakub Nawrocki

OPEN – Singiel K

II miejsce – Kamilla Sagan-Gałązka

OPEN – Debel M

I miejsce – Dariusz Janik/Paweł Mucha

II miejsce – Jakub Nawrocki/Maciej Nagły

OPEN – Mikst X

I miejsce – Dariusz Janik/Kamilla Sagan-Gałązka

Wszystkim zawodnikom gratulujemy.

Zawody zostały dofinansowane ze środków Powiatu Wielickiego oraz Gminy Niepołomice.

Medale dla kyokushin w Sandomierzu

Wiesław Krosta

trener niepołomickiego Klubu Karate Kyokushin

6 marca w Sandomierzu odbył się Ogólnopolski Turniej Karate Kyokushin. W zawodach wzięło udział 300 zawodników z 30 klubów. Turniej odbywał się zasadach semicontact. Nasz Klub reprezentowała 9-osobowa kadra zawodników i zawodniczek

Aż 6 zawodników po raz pierwszy próbowało swoich sił na tego typu turnieju. I miejsce zdobyło 2 zawodników: Łucja Blicharska w kategorii 2011/2010 do 35 kilogramów i Oliwer Dobrzeński w kategorii 2009/2008 do 30 kilogramów. Łucja stoczyła 3 walki, z czego 2 zostały rozstrzygnięte dopiero po dogrywce. Werdykt na zawodniczkę z Niepołomic okazał się jednogłośnie, walka finałowa była bardzo zacięta, jednak z przewagą naszej zawodniczki. Łucja świetnie sobie poradziła. Warto podkreślić, że był to dla niej pierwszy start w turnieju na zasadach semi con-

tact. Na najwyższym podium stanął również Oliwer. Stoczył aż 4 walki, które wygrał w dobrym stylu. 3 walki zwyciężył przez ippon, czyli przed czasem. Walka finałowa była wymagająca, bo spotkał się z bardzo dobrym zawodnikiem. Pierwsza runda zakończyła się wskazaniem przez sędziów werdyktu remisowego. Po dogrywce sędziowie narożni podzielili wskazania na obu zawodników i dopiero wskazanie sędziego na macie dało zwycięstwo Oliwerowi. Drugie miejsce zdobyła Oliwia Dobrzeńska w kategorii 2003/2004 do 50 kilogramów. Na trzecim miejscu

stała Nadia Skowrońska. Stoczyła 3 walki, z czego 2 wygrała ze znaczną przewagą. Trzecią walkę również toczyła się pod jej dyktando, ale pod koniec rundy została trafiona w głowę, co dało zwycięstwo rywalce. Nadia również po raz pierwszy brała udział w turnieju, lecz sprawiedliwie zasłużyła na to najniższe podium.

Do podium niewiele zabrakło Marcelowi Kalecie i Kai Masłowiec, którzy również stoczyli wyrównane walki. Dla nich także był to pierwszy turniej. Magda Dziki miała pecha, bo już w pierwszej walce trafiła na doświadczoną zawodniczkę i musiała uznać jej wyższość.

Wszyscy zawodnicy pokazali ambicje i serce do walki, a ich występ należy zaliczyć do udanych. Były to dla większości pierwsze zawody. Myślę, że z turnieju na turniej nabiorą większej pewności siebie i coraz lepiej.

Weekend pod znakiem minisiatkówki

Paulina Owsieńska-Tejchma

Spółeczna Szkoła Podstawowa im. Lady Sue Ryder

W weekend 23-24 marca halę sportową Społecznej Szkoły Podstawowej im. Lady Sue Ryder opanowały prawdziwe siatkarskie szaleństwo. Akademia Siatkówki Niepołomice była bowiem gospodarzem rejonowego I turnieju eliminacyjnego do wojewódzkiego finału rozgrywek o Puchar Kinder+Sport

W sobotę 23 marca w zmaganiach siatkarskich brali udział chłopcy z rocznika 2006, rywalizując w kategorii „czwórki”. Wśród 15 drużyn uczestniczących w turnieju 2 reprezentowały Akademię Siatkówki Niepołomice. Jedną z nich zajęła IV miejsce. Wyższe lokaty uzyskały drużyny z UKS 22 Kraków (miejsce I), Radwan Sport (miejsce II) i AMS Pcim (miejsce III).

Niedziela 24 marca była z kolei dniem siatkarskiej rywalizacji w kategorii „dwójki” chłopców z rocznika 2008. Do tego turnieju zgłoszonych było blisko 60 drużyn z całej Małopolski. Z Klubu AS Niepołomice wystąpiło 6 drużyn. Nasi najlepsi zawodnicy wywalczyli następujące lokaty: IV, IX, X. Miejsce I w tej kategorii objęła drużyna z JEDYNKI Libiąż, miejsce II z MKS Andrychów, a III z KĘCZANIN Kęty.

Poza reprezentantami z wyżej wymienionych klubów, podczas 2 dni na

parkiecie hali sportowej w szkole na Jazach zagraли także zawodnicy trenujący na co dzień w: ORLIK Bolesław, WAWEL Kraków, SOKÓŁ Gimnastyka Tarnów, SPARTA AGH Kraków, Volley Brzesko, SALOS Staniątki, TRÓJKA Olkusz, APS SMOKI Kraków. Większość klubów wytypowała do eliminacji kilka zespołów.

Najmocniejszym drużynom serdecznie gratulujemy, a zawodnikom AS Niepołomice już dziś obiecujemy, że będziemy mocno trzymać kciuki za powodzenie podczas kolejnego etapu, jakim jest II turniej eliminacyjny do etapu wojewódzkiego.

Na koniec przypominamy, że w tym roku przypada 25. edycja Ogólnopolskich Mistrzostw w Minisiatkówce, które od 12 lat realizowane są przy współpracy PZPS z firmą Ferrero w ramach programu Kinder+Sport Joy of Moving. Cieszymy się, że możemy aktywnie współtworzyć to wydarzenie!

Skoki przez przeszkody

Joanna Wypiór

KJK Pod Żubrem

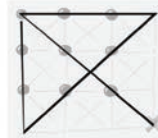
Za nami niezwykle emocjonujący weekend. Od 28 do 31 marca w Lesznie rozegrano finał Halowego Pucharu Polski w skokach przez przeszkody. Zawodniczka KJK Pod Żubrem Niepołomice Daria Pietrzak w pięknym stylu wywalczyła złoto w kategorii dzieci. Jako jedyna zawodniczka ukończyła oba półfinały i oba nawroty finałowe bez punktów karnych. Daria startowała na swoim 12-letnim walachu Monsun i 9-letniej klaczy Sonata W.

Nasza druga zawodniczka Marta Wypiór w tej samej kategorii zajęła VIII miejsce, startując na 7-letniej klaczy Hokey Pokey i 8-letniej Ginie Royalty.

Ogromne gratulacje dla niezwykle walecznych amazonek, ich trenerów, rodziców i całego zespołu!

Odpowiedzi:

- 57
- Szybkie pytanie: Pilot ma tyle lat co ty.

PROGRAM

24-26
MAJA
2019

2018 DNI NIEPOŁOŃC

KONCERTY

WYSTĘPY TANECZNE

POKAZY I ZAWODY SPORTOWE

NIEDZIELA GODZ. 19.00 PARKUR

SYLWIA GRZESZCZAK

Główna gwiazda 28. Dni Niepołomic słynie z łączenia niezwykłego głosu i gry na pianinie. Na polskiej scenie muzycznej od 2008 r. Ukazał się wtedy jej debiutancki album „Ona i on”. Utwory na nim zawarte błyskawicznie znalazły się na szczytach list przebojów najważniejszych rozgłośni radiowych. Jest laureatką aż 9 nagród przyznawanych w ramach Eska Music Awards. Łącznie otrzymała już 25 nagród podczas największych festiwali i konkursów w Polsce. Wydała 4 albumy studyjne. Dwa z nich pokryły się potrójną platyną. Ostatnia płyta zatytułowana „Tamtą dziewczyną” miała swoją premierę w 2016 r. W 2019 r. artystka wyruszyła w trasę koncertową z okazji 10-lecia pracy artystycznej.

Okolo 80 punktów znalazło się w tegorocznym programie Dni Niepołomic. Swoje miejsce na naszych scenach znajdują zarówno najmłodszy mieszkańcy gminy, jak i seniorzy. Wszystkich łączy jedno, chęć pokazania zgromadzonej publiczności swojego talentu i dorobku artystycznego.

HONORATA SKARBEK

Znana także jako Honey. Laureatka nagrody internautów na festiwalu TOPtrendy 2011 w Sopocie oraz nagrody za debiut Viva Comet 2012. Zaprezentuje się na scenie na parkurze przed główną gwiazdą wieczoru.

Wstęp na wystawy stałe i czasowe w Muzeum Niepołomicim podczas Dni Niepołomic to tylko 1 zł.

JAN PTASZYN-WRÓBLEWSKI

Legenda polskiego jazzu, na scenie muzycznej od ponad sześciu dekad.

Podczas Dni Niepołomic wystąpi Kwartet, który uzupełniają: Wojciech Niedziela, Michał Kapczuk i Marcin Jahr.

Kwartet ma na koncie niezliczoną liczbę koncertów, nagrań, udziałów w festiwalach, również za granicą. Reprezentuje muzykę, opartą

o klasyczne jazzowe tradycje, nie pomijając jednak bardziej współczesnych osiągnięć. Zespół stara się grać zawsze dynamicznie, ale nie są mu obce i liryczne klimaty.

NOC POETÓW

W Piwnicy Gotyckiej Zamku Królewskiego, zgodnie z wieloletnią tradycją odbędzie się Noc poetów. Niepołomicki poeta, fraszkopisarz i felietonista Marcin Urban zaprosił do udziału twórców wierszy, którzy osobiście zaprezentują swoje teksty publiczności. Spotkanie ubarwi muzycznie Krzysztof Buratyński, kompozytor, multiinstrumentalista i wokalista, którego piosenki wyróżniają się różnorodnością brzmienia i ekspresją doskonale oddającą charakter tekstu.

BACIARY

Zespół powstał w 2002 r. na Podhalu. Zyskał sławę dzięki nowoczesnemu podejściu do grania czasami już zapomnianych melodii. Do najbardziej znanych i lubianych utworów należą: „Żyje się raz”, „Oczy zielone”, „Nic do stracenia”, „Jak się bawią ludzie”. Ciekawe połączenie muzyki z góralskim zaśpiewem są gwarancją dobrej zabawy.

PIĄTEK 24 MAJA

ZAMEK KRÓLEWSKI, DZIEDZINIEC

20.00 Otwarcie Dni Niepołomic

Zespół Sygnalistów Myśliwskich „Królewscy” przy Małopolskim Centrum Dźwięku i Słowa Uroczyste spotkanie z członkami Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” w Niepołomicach

w 30. rocznicę wyborów parlamentarnych 4 czerwca 1989
Oficjalne otwarcie 28. Dni Niepołomic
Koncert kwartetu Jana Ptaszyna-Wróblewskiego

HALA SPORTOWA, UL. 3 MAJA

9.00-12.00 Turniej piłki ręcznej o puchar burmistrza Miasta i Gminy Niepołomicie
Zespół Szkół im. Ojca Św. Jana Pawła II

TEREN PRZY PLEBANII

10.00-24.00 Wesołe miasteczko z Czech

DOM PEŁEN KULTURY, STANIĄTKI

8.15-13.15 Turniej szachowy o puchar Burmistrza Niepołomic w grupach: młodzików, juniorów, open
UKS Goniec Staniątki

SOBOTA 25 MAJA

ZAMEK KRÓLEWSKI

PODEGRODZIE

11.00-16.00 Zawody strzeleckie o puchar Burmistrza Niepołomic
TKKF Wiarus

DZIEDZINIEC

12.00 Koncert zespołu Melodia
Dom Kultury w Zakrzowcu
12.20 Gimnastyka akrobatyczna – piramidy
Szkoła Podstawowa w Woli Batorskiej
12.45 Noce orientu – taniec
Maram, Nowohuckie Centrum Kultury
13.00 Autorski pokaz mody dziecięcej z Zakrzowca
Projektantki, Dom Kultury w Zakrzowcu
13.20 Mister R – koncert muzyczny
13.40 Salsa Time – pokaz salsa kubańskiej
14.00 Rewia tańca, akrobatyki i gimnastyki
PTG Sokół Niepołomicie
16.10 Etudy baletowe
Klub Kuźnia Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida
16.50 Leciućko, jak piórko... – etudy baletowe
Dom Kultury w Zabierzowie Bocheńskim
17.05 Parada z batonem, flagą i pomponem. Gala Niepołomickich Mażorettek
Dom Kultury w Zabierzowie Bocheńskim
17.50 Koncert zespołu B.L.U.E.
19.05 Agata Kubik – występ wokalny

MUZEUM NIEPOŁOMICZKIE

10.00-18.00 Wystawy stałe (wstęp: 1 zł). Antyk okiem kolekcjonera – skarby starożytności; Galerie Sztuki Polskiej i Europejskiej; Niepołomicie. Miasto, czas i ludzie; myślistwo i trofea; kaplica zamkowa

SALA AKUSTYCZNA

18.00 Przebój za przebojem – koncert Towarzystwo Miłośników Muzyki i Śpiewu im. St. Moniuszki

PIWNICA GOTYCKA

20.00 Noc poetów połączona z koncertem Krzysztofa Buratynskiego

MAŁOPOLSKIE CENTRUM DŹWIĘKU I SŁOWA

SALA WIDOWISKOWA

13.00 Radosne przedszkolaki – prezentacja tańców, piosenek, wierszy
Przedszkole Samorządowe w Woli Batorskiej
14.00 Kłamczucha – spektakl teatralny
Szkoła Podstawowa w Staniątkach
15.00 Występ laureatek szkolnego konkursu piosenki angielskiej
Szkoła Podstawowa w Niepołomicach

PARK MIEJSKI

12.00 Dlaczego instrument gra? – koncert uczniów Szkoła Muzyczna I stopnia w Niepołomicach
12.55 Dla mamy i taty – występ wokalny-taneczny
Przedszkole Prywatne Eko-Park w Niepołomicach
13.30 Układy taneczne
Szkoła Tańca MDS w Niepołomicach
13.50 Cheer Power – układy taneczne
MTS Ikar Niepołomicie
14.05 Występ zespołu Niepołomiczanie
Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Niepołomickiej
14.40 Hej po dolinie i po lesie na ludową nutę – koncert
Koło Gospodyń Wiejskich w Woli Zabierzowskiej
15.05 Talenty odkryte – koncert
Centrum Kultury w Niepołomicach
15.50 Występ grup baletowych TAKT
Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa
16.20 Występ uczestników warsztatów wokalnych prowadzonych przez Agnieszkę Dyk
Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa
16.50 Występ wokalny uczestników warsztatów prowadzonych przez Katarzynę Wrońską
Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa
17.35 Infinite Axis – koncert

18.30 Chobot Blues Band – koncert
19.30 The Leszky – koncert
20.30 Baciary – koncert
22.00-3.00 Zabawa taneczna w zespole Remix Band

RYNEK

10.00-16.00 III Spot Muscle Cars Niepołomicie 2019 – wystawa i zlot samochodów

HALA WIDOWISKOWO-SPORTOWA, UL. 3 MAJA

9.00-15.00 Turniej zespołów minikoszykówki
MTS Ikar Niepołomicie

HALA SPORTOWA, UL. SZKOLNA

10.00-16.00 5. Otwarty turniej tenisa stołowego
UKS Topspin

TEREN PRZED MCDIS

11.00-14.00 Pokazy i obserwacje nieba
Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne

TERENY ZIELONE OBOK MCDIS

13.00-20.00 Zajęcia Spartan Race Training Group Niepołomicie

TERENY ZIELONE OBOK PLACU ZABAW

12.00-16.00 Magia futbolu – zajęcia piłkarskie

LABORATORIUM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

8.00-18.00 Puszcza – wystawa zdjęć Patrycji Wąsikowskiej

TEREN PRZY PLEBANII

10.00-24.00 Wesołe miasteczko z Czech

SIŁOWNIA NEXT LEVEL FITNESS, STANIĄTKI

9.00-11.00 Zajęcia Spartan Race Training Group Niepołomicie

ZBIORNIK BALATON, WOLA BATORSKA

9.00-13.00 Zawody wędkarskie o puchar Burmistrza Miasta i Gminy Niepołomicie

NIEDZIELA 26 MAJA

ZAMEK KRÓLEWSKI

DZIEDZINIEC

10.00 Msza święta z udziałem Chóru Męskiego Totus Tuus z Podłęża
11.00 Koncert Strażackiej Orkiestry Dętej Miasta i Gminy Niepołomicie Lira
14.50 Julia Nowak, Julia Wyszyńska, Julia Bessinger i Julia Głęb – występy wokalne
Społeczna Szkoła Podstawowa im. Lady Sue Ryder
15.00 Zespół Wrzos
15.30 Zespół Śpiewaczy Zabierzanie
16.00 Chór Społecznej Szkoły Podstawowej im. Lady Sue Ryder

MAŁOPOLSKIE CENTRUM DŹWIĘKU I SŁOWA

12.45 Potrafię śpiewać i tańczyć – montaż słowno-muzyczny
Przedszkole Samorządowe nr 1 w Niepołomicach
14.00 Rewia tańca, akrobatyki i gimnastyki
PTG Sokół Niepołomicie

PARK MIEJSKI

12.00 Mix tańca nowoczesnego – grupa B-Crew

(STYL Klub), duet Magda & Patrycja, duet Bartek & Julia
Centrum Kultury w Niepołomicach, SP Palotyni Kraków oraz Egorrola Dance Studio

12.10 Roztańczone przedszkolaki
Samorządowe Przedszkole im. Św. Kingi w Podłężu
12.45 Pokaz zumbi, crossa i rowerów
Warsztat Formy
13.15 Arabeska – pokaz gimnastyki artystycznej
13.45 Układy taneczne
Akademia Ruchu
14.15 Występy wokalne uczestników zajęć Katarzyny Duszkiewicz
Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa
15.00 Zespół Pieśni i Tańca Zagórzanie
15.30 Koncert zespołu Coria
16.30 Koncert zespołu Mercurius
17.20 Pokaz Akademii Karate Tradycyjnego
17.50 Pokaz Niepołomiczkiego Klubu Kyokushin Karate i Boksu
18.30 Pokaz Target Muay Thai
19.00 Losowanie cegiełek

HALA SPORTOWA, UL. SZKOLNA 3

9.00-16.00 IV Puchar Ju-Jitsu
Challenge Ju-Jitsu Sport

RYNEK

10.00-14.00 Akcja krwiodawstwa
Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi Kropelka

TEREN PRZED MCDIS

11.00-14.00 Pokazy i obserwacje nieba
Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne

TEREN PRZY IZBIE REGIONALNEJ I STAWIE

14.00-17.00 Ogródek strażacki dla dzieci i prezentacja wozów bojowych
Ochotnicza Straż Pożarna Niepołomicie

LABORATORIUM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

8.00-18.00 Puszcza – wystawa zdjęć Patrycji Wąsikowskiej

TEREN PRZY PLEBANII

10.00-24.00 Wesołe miasteczko z Czech

PARKUR

19.00 Letnia Scena Eski
Honorata Skarbak – koncert
Sylvia Grzeszczak – koncert

NIEDZIELA GODZ. 19.00

PARK MIEJSKI

LOSOWANIE CEGIEŁEK

ŠKODA FABIA będzie nagrodą główną tegorocznych Dni Niepołomic. Koszt cegiełki uprawniającej do wzięcia udziału w zabawie to 10 złotych. Dochód ze sprzedaży cegiełek zostanie przekazany **na zakup oczyszczaczy powietrza do szkół i przedszkoli** w gminie Niepołomice.

O B W I E S Z C Z E N I E

Burmistrza Miasta i Gminy Niepołomic z dnia 2 kwietnia 2019 roku

Na podstawie art. 16 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, 1000 i 1349 oraz z 2019 r. poz. 273) Burmistrz Miasta i Gminy Niepołomic podaje do wiadomości wyborców informacje o numerach oraz granicach obwodów głosowania, wyznaczonych siedzibach obwodowych komisji wyborczych oraz możliwości głosowania korespondencyjnego i przez pełnomocnika w wyborach do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 26 maja 2019 r.:

Nr obwodu głosowania	Granice obwodu głosowania	Siedziba obwodowej komisji wyborczej
1	Niepołomic, osiedle Boryczów, ulice: 6 Batalionu, Balonowa, Brzezinki, Czerwonych Beretów, dr Rudolfa Diesla, Eugeniusza Kwiatkowskiego, Generała Włodzimierza Potasińskiego, Grabska (do Rudolfa Diesla do nr 7), Graniczna, Komandosów, Lotnicza, Ludowa, Mokra, Nawigatorów, Oficerska, Olchowa, Pilotów, Płaszowska, Podoficerska, Polna, Saperów, Spadochroniarzy, Strzelców, Strzelecka, Wielicka, Władysława Wimmera (od Staniątek do Płaszowskiej) , Niepołomic, osiedle Piaski, ulice: Anny, Brzeska (od rzeki Drwinki do Puszczy), Długa, Droga Królewska (od nr 29), Grzybowa, Karola, Kątowa, Myśliwska (nr parzyste od nr 14, nr nieparzyste od nr 35), Okrężna, Osiedle Błoto, Osiedle Królowej Bony, Piaskowa, Ples, Podlesie, Smutna, Sosnowa, Ścieżka Głogowa, Wojciecha, Torfowa, Zawila.	Zamek Królewski w Niepołomicach, ul. Zamkowa 2, 32-005 Niepołomic
2	Niepołomic, osiedle Śródmieście, ulice: 3 Maja, Adam Mickiewicza, Bankowa, Bocheńska (nr parzyste do 10, nr nieparzyste do 15), Cmentarna, Droga Królewska (do nr 28), Grunwaldzka, Ignacego Daszyńskiego, Jagiellońska, Księcia Witolda, Kusocińskiego, Mikołaja Kopernika, Młyńska, Na Grobli (nr nieparzyste do 3), Osiedlowa, Parkowa, Piękna, Plac Kazimierza Wielkiego, Plac Zwycięstwa, Rotmistrza Witolda Piłckiego, Rynek, Spółdzielcza, Szeroka, Szewska, Szkolna, Tadeusza Kościuszki, Targowa, Ulanów, Wąska, Zamkowa.	Zamek Królewski w Niepołomicach, ul. Zamkowa 2, 32-005 Niepołomic Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
3	Niepołomic, osiedle Zakościele, ulice: Aleja Dębowa, Bocheńska (nr parzyste od 12, nr nieparzyste od 17), Bohaterów Getta, Bohaterów Westerplatte, Borówkowa, Brzozowa, Franciszka Ziemby, Generała Waleriana Czumy, Heleny Modrzejewskiej, Jagodowa, Janusza Korczaka, Jodłowa, Leśna, Litewska, Ludwika Solskiego, Łąkowa, Malinowa, Marudy, Mjr Mieczysława Malinowskiego, Modrzewiowa, Myśliwska (nr parzyste do 12, nr nieparzyste do 33), Oplotki, Partyzantów, Plutonowego Gerarda Makosza, Podlasie, Poziomkowa, Staniątecka, Stefana Roweckiego, Świerkowa, Wiejska, Władysława Sikorskiego, Wojska Polskiego, Wrzosowa, Wspólna, Wyzwolenia, Zakole.	Zamek Królewski w Niepołomicach, Niepołomic ul. Zamkowa 2, 32-005 Niepołomic
4	Niepołomic, osiedle Zagrody, ulice: Akacjowa (nr parzyste do nr 8, nr nieparzyste do nr 11), Fabryczna, Grabska (od nr 8), Jasna, Kątek, Kolejowa, Kwiatowa, Moczydło, Nowa, Ogrodowa, Osiedle Robotnicze, Pionierów, Poręby, Portowa, Robotnicza, Rolnicza, Sadowa, Skarbowa, Stawowa, Stefana Batorego (nr parzyste do 20, nr nieparzyste do 29), Wałowa, Wincentego Witosa, Władysława Wimmera (od Płaszowskiej do Kolejowej), Wodna, Zagrody, Zbożowa.	Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa w Niepołomicach, ul. Zamkowa 4, 32-005 Niepołomic
5	Niepołomic, osiedle Podgrabie, ulice: Błonie, Chrustowa, Chwałców, Górala, Franciszka Książka, Krakowska, Niepołomicka, Podłęska, Spokojna, Różana, Sportowa, Torowa	Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Niepołomicach, ul. Sportowa 1, 32-005 Niepołomic Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
6	Niepołomic, osiedle Jazy, ulice: Akacjowa (nr parzyste od nr 10, nr nieparzyste od nr 13), Boczna, Brzeska (od rzeki Wisły do rzeki Drwinki), Flisaków, Kasztanowa, Klonowa, Krucza, Krzywa, Lawendowa, Łanowa, Magnolii, Na Grobli (nr parzyste od 2, nr nieparzyste od 5), Na Tamię, Nagietkowa, Osiedle Kaptarz, Osiedle Suszówka, Pociągów Pancernych, Pogodna, Podwale, Powiśle, Prosta, Rumiankowa, Siostry Elżbiety Czackiej, Słoneczna, Stefana Batorego (nr parzyste od 22, nr nieparzyste od 31), Stroma, Suszówka, Topolowa, Trudna, Wesoła, Wiślana, Wiśniowa, Wroniarka, Zabierzowska, Zabłocie, Zaczisce, Zielona, Ziółowa.	Spoleczna Szkoła Podstawowa im. Lady Sue Ryder, Osiedle Kaptarz 40, 32-005 Niepołomic Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
7	Sołectwo Podłęże	Niepubliczne Gimnazjum w Podłężu, Podłęże 220, 32-003 Podłęże Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
8	Sołectwo Staniątki	Dom Kultury w Staniątkach, Staniątka 315, 32-005 Niepołomic Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
9	Sołectwa: Suchoraba, Zagórze, Słomiróg	Dom Kultury w Zagórze, Zagórze 145, 32-005 Niepołomic
10	Sołectwa: Ochmanów, Zakrzów, Zakrzowice	Szkoła Podstawowa w Zakrzowie, Zakrzów 323, 32-003 Podłęże
11	Sołectwo: Wola Batorska	Dom Kultury w Woli Batorskiej, Wola Batorska 25, 32-007 Zabierzów Bocheński Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
12	Sołectwo: Zabierzów Bocheński	Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Zabierzowie Bocheńskim, Zabierzów Bocheński 465, 32-007 Zabierzów Bocheński Lokal dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych
13	Sołectwa: Wola Zabierzowska, Chobot	Szkoła Podstawowa w Woli Zabierzowskiej, Wola Zabierzowska 1, 32-007 Zabierzów Bocheński

Głosować korespondencyjnie mogą wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 2) całkowitej niezdolności do pracy;
- 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 4) o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) o zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien zostać zgłoszony do Komisarza Wyborczego w Krakowie II najpóźniej do dnia 13 maja 2019 r.

Głosować przez pełnomocnika mogą wyborcy którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat lub posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 2) całkowitej niezdolności do pracy;
- 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 4) o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) o zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa powinien zostać złożony do Burmistrza Miasta i Gminy Niepołomic najpóźniej do dnia 17 maja 2019 r.

Głosowanie w lokalach wyborczych odbywać się będzie w dniu 26 maja 2019 r. od godz. 7⁰⁰ do godz. 21⁰⁰.

**Burmistrz Miasta i Gminy Niepołomic
Roman PTAK**

Ćwierć wieku Cantaty

27 kwietnia w sali akustycznej zamku królewskiego odbył się uroczysty koncert z okazji 25-lecia Chóru Miejskiego Cantata

Na swoją uroczystość Cantata zaprosiła wszystkich niepołomczan, ale także zaprzyjaźniony krakowski Chór Organum, Zespół Instrumentalny Ricercar oraz zaprzyjaźniony od lat chór z naszego szwedzkiego miasta partnerskiego Enköping. Z zaproszenia skorzystali wódcarze Niepołomic, Drwini i Powiatu Wielickiego, a także przedstawiciele gminnych instytucji.

Jak zwykle przy takiej okazji nie zabrakło także wspomnień i podziękowań. Przypomniano postać założycielki chóru Aleksandry Polak, dziękowano tym, z którymi podczas swojej działalności chór miał okazję współpracować. Duże podziękowania od wszystkich chórzystów trafiły do dyrygenta chóru, który prowadzi zespół od początku – krakowskiego pedagoga i organisty bazyliki Mariackiej – Bogusława Grzybka.

Ale także – jak przy wszystkich okazjach, bardziej i mniej oficjalnych, na których jest chór Cantata – przede wszystkim był śpiew. Najpierw wystąpiła Cantata z towarzyszeniem Chóru Organum oraz Zespołu Instrumentalnego Ricercar, oczywiście pod dyktando Bogusława Grzybka. Następnie zaś na scenie pojawili się goście ze Szwecji, a na koniec chóry połączyły swoje siły i zaśpiewały wspólnie.

tekst i zdjęcia **JOANNA KOCOT**
Referat Promocji i Kultury

Działają od 25 lat

W 2019 roku Koło Emerytów i Rencistów z Zakrzowca świętuje jubileuszowy 25. rok swojego istnienia, a to sprawia, że wszystkie wydarzenia są celebrowane huczniej

Równo 25 lat temu, w 1994 roku, powstało tam Koło Emerytów i Rencistów. Dziś koło numer 9 w Zakrzowcu to 27 osób tworzących świetną atmosferę i mających masę ciekawych pomysłów! Najstarsza z nich, pani Stefania, liczy sobie już 92 lata.

Koło powstało z inicjatywy ówczesnej sołtys Zakrzowca, Anny Myszk. Pierwszą przewodniczącą została Julia Turecka. Później koło szefował Adam Szeląg, który funkcję tę pełnił aż 14 lat! Dziś, od 2 lat, na czele emerytów z Zakrzowca stoi tryskająca energią Cecylia Łach. To ona prowadziła jubileuszowe spotkanie.

23 lutego w Domu Kultury w Zakrzowcu świętowano wyjątkową rocznicę. Wydarzenie było okazją do podziękowań dla wszystkich zasłużonych dla koła – sponsorów, działaczy i przyjaciół. Nie zabrakło również odznaczeń. Złote odznaki w imieniu Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów wręczyła Stanisława Szeląg oraz Barbarze Grochot Wanda Szelągowska – przewodnicząca Zarządu Oddziału Okręgowego PZERiI w Krakowie.

W uroczystości uczestniczył również burmistrz Roman Ptak z małżonką, który wykorzystał okazję, aby podziękować za pracę na rzecz sołectwa, szerzenie wiedzy o najdawniejszej historii Zakrzowca, poznanej między innymi dzięki pracom wykopaliskowym, oraz... zaangażowanie w stworzenie zespołu Melodia. To grupa śpiewacza złożona w 85% z członków koła w Zakrzowcu. Występowała już między innymi podczas Dni Niepołomic, a niebawem zagości na przeglądzie w Warszawie. Zespół wykonał trzy utwory z typowym dla siebie zadziornym poczuciem humoru.

Wydarzenie było okazją do prezentacji rękodziela stworzonego między innymi przez Józefę Porębską i Elżbietę Ziobro, czy historycznych przedmiotów służących niegdyś w domach na wsi. A wszystko to w przyjacielskiej atmosferze biesiady przy suto zastawionych stołach i wspólnych rozmów do późnego wieczora.

tekst i zdjęcia **SYMON URBAN**
Referat Promocji i Kultury

Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa

Michał WÓJCIK

z kabaretu ANI MRU MRU

w programie

LIVE Volume 1

I chłopcy z ferajny:

Pan Lie | Batman | Bartosi Brzeskot

17 czerwca, poniedziałek, godz. 19:00

Sala Widowiskowa MCDiS, Niepołomice, ul. Zamkowa 4, wejścia A

bilet | 70 zł

In my mind

Od 15 marca kolorowe i niesamowite prace Ani Klimy zdobią ściany niepołomickiej biblioteki. Na wystawie noszącej tytuł *In my mind* można zobaczyć 25 prac wykonanych techniką mandali – ulubioną techniką naszej młodej, siedemnastoletniej artystki. Każda z prac została opatrzona cytatem z literatury światowej, którego treść nawiązuje do konkretnego rysunku i odzwierciedla zawarte w nim myśli i uczucia

Ania Klima rysuje od zawsze, w szkole podstawowej i gimnazjum uczęszczała na koła plastyczne i brała udział w licznych plenerach. Jej dziełem są też obrazy na ścianach w świetlicy w szkole podstawowej w Niepołomicach przy ul. 3 Maja.

Jako główną technikę do tworzenia swoich prac wybrała mandalę. Mandala to rysunek na planie koła, technika ta wywodzi się z tradycji hinduskiej, a jej nazwa oznacza: koło życia, cały świat, święty krąg. Koło uważane jest za symbol harmonii i doskonałości. Podstawowa forma mandali składa się z okręgu z wpisanymi wewnątrz kwadratami.

W kulturze Zachodu mandala została spopularyzowana za sprawą słynnego szwajcarskiego psychoanalityka i psychiatry Karola Gustawa Junga. Dostrzegł on terapeutyczne działanie mandali, która, wykonywana spontanicznie, odzwierciedla stan psychiczny autora. Tworzenie mandali pomaga w odzyskaniu równowagi i harmonii wewnętrznej.

W czasie wernisażu, który odbył się 15 marca mieliśmy okazję nie tylko podziwiać prace Ani, ale także spróbować wegańskiego jedzenia, które sama przygotowała. Licznie zgromadzeni goście: rodzina, nauczyciele i uczniowie z niepołomickiego liceum, do którego uczęszcza Ania, przyjaciele i znajomi mogli także zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie przy ścianie wykonanej także techniką mandali przez naszą artystkę.

Ani gratulujemy i życzymy wytrwałości oraz sukcesów w dalszej pracy artystycznej.

AGNIESZKA GRAB

Biblioteka Publiczna w Niepołomicach

Noc w Bibliotece. Zostań wroną

Aneta Kurak, Waldemar Stelmach
Biblioteka Publiczna w Niepołomicach

22 marca, gdy za oknem sączył się już mrok, a Niepołomice otuliła gęsta mgła i ulice ucichły pod drzwiami Biblioteki Publicznej pojawiła się grupka młodzieży. Byli to śmiałkowie, którzy odważyli się podjąć wyzwanie i przez kilka nocnych godzin poczuć, jak to jest być „wroną”. W tym roku uczestnicy Nocy w Bibliotece pt. *Zostań wroną* zostali zabrani w mroczny, brudny świat szmuglerów i przestępców. Inspiracją do scenariusza była książka Leigh Bardugo – *Szóstka wron*. *Notabene*, okrzyknięta światowym bestsellerem.

Po zapoznaniu z fabułą książki uczestnicy zostali wciągnięci w przeróżne zadania. Wcielenie się w bohaterów powieści, szukanie wśród drużyny zdrajcy czy obmyślenie planu na zdo-

bycie pilnie strzeżonego „skarbu” – to tylko niektóre z nich. Jednak nie małą atrakcją dla naszych „wron” okazały się ćwiczenia z samoobrony. Dzięki uprzejmości Marcina Sitko, instruktora Sztuk Walk i Jujitsu, dzieciaki mogły poćwiczyć niektóre przydatne techniki.

To już 4. nocna impreza dla młodzieży. Cieszymy się niezmiernie, że w niepołomickiej bibliotece nastolatki również znajdują dla siebie miejsce. To dowód na to, że książki mają moc przyciągania! Jesteśmy dumni z naszych uczestników, że potrafili wyjść z ram

współczesnego zabijania czasu wolnego i spędzić go razem z biblioteką i książką. To cieszy i daje ogromną satysfakcję. Pozostaje nam jeszcze podziękować naszym uczestnikom za otwarcie i tak duże zaangażowanie!

Uwaga! Już niedługo pytajcie o kontynuację *Szóstki wron*!

O kobietach...

Marta Piotrowska

Biblioteka Publiczna w Niepołomicach

***Kobieta – magia osobowości, inspiracja literatury* – pod takim hasłem 12 marca 2019 roku odbyło się kolejne spotkanie Klubu Czytelnika**

Dzień Kobiet stał się dla naszych Klubowiczek okazją do dyskusji na temat ciekawych książek poświęconych kobietom oraz zagadnieniom dotyczącym kobiecości. Książki opowiadają o związkach, przyjaźniach, byciu matką, realizowaniu się w sferze zawodowej oraz sztuce dystansu do siebie. Czytelniczki stwierdziły, że te publikacje są pochwałą kobiecości w czystej postaci. Kobiety, choć są niezwykle różnorodne,

wiele łączy. Każda z nich jest wyjątkową osobowością. Różni je bagaż doświadczeń, wykształcenie, poglądy czy cechy charakteru. Autorzy omawianych przez nas książek zgodnie przekonują, że siłę i inspirację należy czerpać przede wszystkim z samego faktu bycia kobietą. Podpowiadają, jak radzić sobie z całym bagażem obciążeń narzucanych przez biologię oraz wychowanie. Przekonują, jak wspaniale jest być kobietą, akceptować siebie, cieszyć się sobą i rozwijać własną osobowość.

Co kobiety sądzą o polityce, rodzinie, realizowaniu się w życiu? Jaki mają światopogląd? Czym różnią się między sobą? No właśnie – jakie są dzisiejsze kobiety? Zapraszamy do wspólnego odkrywania kobiecości poprzez czytanie ciekawej literatury.

Nasza lista lektur:

Katarzyna Pawlikowska – *Polki*
Stephanie Dillon – *Kobieta i poczucie własnej wartości*
Nancy Austin – *Kobieta asertywna*
Anna Czarnecka – *Kobieta SamoDzielna*
Jeanne Rubner – *O czym myślą mężczyźni, o czym marzą*
Katarzyna Miller – *Bajki rozebrane*
Agata Młynarska – *Jeszcze czego! Niema miłości bez wartości*
Tatiana Mindewicz-Puacz – *Luz, Miłość i co dalej*
Mariola Ferenc-Bojarska – *Sztuka dobrego życia, Klub 50+*
Anna Popek – *Piękna Pięćdziesiątka*
Robin Norwood – *Kobiety, które kochają za bardzo*
Joanna Czczcott – *Macierzyństwo non-fiction*
Ewa Woydyłło – *Sekrety kobiet*

Spotkanie z Barbarą Gawryluk

Justyna Żak

Biblioteka Publiczna w Niepołomicach

2. kwietnia, w rocznicę urodzin Hansa Christiana Andersena, obchodzimy Międzynarodowy Dzień Książki Dla Dzieci. Z tej okazji Biblioteka Publiczna w Niepołomicach oraz filia w Podłężu gościły pisarkę, tłumaczkę i dziennikarkę Barbarę Gawryluk. Autorka tym razem spotkała się z dwiema klasami pierwszymi ze Szkoły Podstawowej im. Św. Jadwigi Królowej Polski w Podłężu oraz trzema klasami pierwszymi ze Szkoły Podstawowej im. Króla Kazimierza Wielkiego w Niepołomicach

Spośród wielu publikacji dla najmłodszych, które wyszły spod pióra Barbary Gawryluk, najbardziej poruszające i wzruszające są historie o psach – Balticu i Dżoku. Oparte na prawdziwych wydarzeniach, poparte dziennikarskimi wywiadami opowieści trafiają do młodych czytelników i wzbudzają ogromne zainteresowanie. Właśnie od przegód tych czworonogów autorka rozpoczęła opowieść o napisanych przez siebie

książkach.

Z kolejnymi niesamowitymi psiakami najmłodszy zapoznali się dzięki serii książeczek „Pies na medal”. Każda z 6 książek poświęcona jest innemu psu pracującemu. I tak mamy opiekuna osób starszych, ratownika górskiego, przewodnika osób niewidomych, ratownika wodnego, psa lotniskowego i psa lawinowego. Niezaprzeczalnie to bardzo odpowiedzialne zajęcia dla naszych psich przyjaciół, często niedocenianych i troszkę pomijanych, co mogli sobie uświadomić uczestnicy spotkania.

Kolorowe i wesołe ilustracje książeczek oraz autentyczne zdjęcia bohaterów zrobione przez

naszego gościa dzieciaki mogły zobaczyć na slajdach, a wybrane fragmenty przeczytała sama pisarka. Ale nie tylko o psach pisze Barbara Gawryluk. Jej najnowsza książka opowiada o śwince Tutu, która miała marzenia i nie bała się ich zrealizować. Ta mała, śmieszna świnka może być wspaniałym przykładem, że mimo przeciwności losu warto dążyć do celu.

Wszystkie opowiadania i powieści dzisiejszego gościa są do wypożyczenia w naszych bibliotekach. Z uwagi na to, że cieszą się dużą popularnością, zdarza się, że trzeba poczekać na wybrany tytuł. Świadczy to o tym, że książki Barbary Gawryluk to świetna proza i pożytecznie spędzony czas z literaturą. Dzieciaki po prostu bardzo je lubią i chętnie wypożyczają!

Pierwszaki mogły również poznać publikacje, które z języka szwedzkiego tłumaczył nasz gość. Najbardziej znaną jest seria książek *Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai*. Autorka była tak miła, że na prośbę uczniów przeczytała fragment oryginalnego tekstu oraz nauczyła ich kilku słów po szwedzku.

Uczestnicy spotkania autorskiego z Barbarą Gawryluk mogli zakupić książki z serii „Pies na medal” i zdobyć piękną dedykację.

Kalendarium Biblioteki Publicznej w Niepołomicach

- 8 maja godz. 16.00** – Zajęcia edukacyjno-literackie: *Podróże w dziecięcy świat*, grupa wiekowa 5-6 lat, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach;
- 14 maja godz. 17.30** – Spotkanie Klubu Czytelniczego, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach;
- 15 maja godz. 16.00** – Zajęcia edukacyjno-literackie: *Podróże w dziecięcy świat*, grupa wiekowa 7-9 lat, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach;
- 15 maja godz. 18.00** – Spotkanie Klubu Poszukiwaczy Historii Niepołomic, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach;
- 17 maja godz. 9.30** – Biblioteczne czytanki w piątkowe poranki – zajęcia dla dzieci w wieku 3 lat, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach;
- 17 maja godz. 18.00** – Wieczór z Planszówkami, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach;
- 21 maja godz. 18.00** – Śladami Mistrzów – spotkanie z Jerzym Trelą, Sala Akustyczna Zamku Królewskiego w Niepołomicach;
- 22 maja godz. 16.00** – Zajęcia edukacyjno-literackie: *Podróże w dziecięcy świat*, grupa wiekowa 5-6 lat, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach;
- 23 maja godz. 18.00** – Wernisaż wystawy Patrycji Wąsikowskiej „PUSZCZA”, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach-LAS;
- 29 maja godz. 16.00** – Zajęcia edukacyjno-literackie: *Podróże w dziecięcy świat*, grupa wiekowa 7-9 lat, Biblioteka Publiczna w Niepołomicach.

SPOJRZENIE W NIEBO 2019

Maj

Ciepły i słoneczny maj gwarantuje pełny urodzaj – w związku z tym przysłowiem chcielibyśmy, aby tak wiosennie, zielono, ciepło i kwitnąco było non stop. Ale bezchmurnego nieba życzymy też obserwatorom, bowiem firmament – przy coraz krótszych nocach – szykuje nam przeróżne ciekawe niespodzianki

Słońce, aktualnie o małej aktywności magnetycznej, przejdzie 21 maja o godzinie 16.40 ze znaku Byka w znak Bliźniąt. Nadal mozolnie wznosi się po ekliptyce coraz wyżej ponad Równik Niebieski, ale już wolniej niż w kwietniu, tak że w ciągu tego miesiąca w Małopolsce przybędzie dnia o 80 minut.

1 maja Słońce będzie „pracowało” w przysłowiowym pocie czoła przez 14 godzin i 42 minuty – wschodzi w Krakowie o 5.17, a zachodzi o 19.59. Natomiast ostatniego maja dzień w Małopolsce będzie trwał aż 16 godzin i 2 minuty, a będzie jeszcze krótszy od najdłuższego dnia w roku tylko o 21 minut. Po śnieżnej zimie, szczególnie w górach, ciekawę jaką pogodę zaszerwują nam przysłowiu Zimni Ogrodnicy (Pankracy, Serwacy i Bonifacy), nie wspominając chłodnej Zośki. Doczekamy – zobaczymy, doświadczymy.

Obserwacje Słońca w minionych miesiącach wskazują na jego bardzo małą aktywność magnetyczną, związaną z obecnością naszej gwiazdy w minimum kończącym 24. i rozpoczynającym się 25. cyklem aktywności. Odkrycie około 11-letniego cyklu aktywności Słońca zawdzięczamy aptekarzowi Samuelowi Schwabe, który – dzięki prowadzonym obserwacjom plam – zwrócił uwagę w 1844 roku na cykliczność ich występowania na Słońcu. Późniejsze obserwacje naszej gwiazdy wykonane przez Rudolfa Wolfa i jego praca nad archiwalnymi obserwacjami pozwoliły na skompletowanie danych obserwacyjnych plam od połowy XVIII wieku. Oficjalnie w heliofizyce rok 1749 został przyjęty za koniec zerowego i początek pierwszego cyklu aktywności, stąd mówimy, że teraz powoli rozpoczyna się już 25. cykl aktywności Słońca.

W pierwszej dekadzie miesiąca będziemy mieli dobre, choć krótkie noce obserwacyjne, bowiem kolejność faz Księżyca w maju jest następująca: nów 5 V o godzinie 00.46, pierwsza kwadra 12

V o godzinie 3.12, pełnia 18 V o godzinie 23.11 i ostatnia kwadra 26 V o godzinie 18.34. Najbliżej Ziemi (w perygeum) znajdzie się Księżyc 13 V o godzinie 24, a najdalej od nas (w apogeum) będzie 26 V o godzinie 15. Ponadto, Księżyc w tym miesiącu zakryje Saturna tuż przed północą 22 V oraz planety karłowate: Westę dwukrotnie: 2 V o godzinie 15 i 30 V przed północą oraz Ceres 19 V o godzinie 20 i Plutona 23 V o godzinie 6. Wszystkie te piękne zjawiska niestety nie będą u nas widoczne.

Jeśli chodzi o planety, to Merkurego możemy dostrzec wczesnym rankiem nisko na południowo-wschodnim niebie tylko przez pierwszy tydzień maja, potem skryje się w promieniach Słońca, by pojawić się dopiero z początkiem czerwca na wieczornym niebie.

Błyszcząca Wenus przez cały miesiąc widoczna jest nisko nad wschodnim horyzontem, zaledwie o niecałą godzinę poprzedzając wschód Słońca.

Natomiast Mars widoczny będzie na niebie wieczornym do ponad godziny po zachodzie Słońca. W połowie maja przejdzie z gwiazdozbioru Byka do Bliźniąt, by tam w drugim dniu tegorocznego lata zbliżyć się do Polluksa, najjaśniejszej gwiazdy w tej konstelacji.

Jowisza z charakterystycznym cyklo-nem – czerwoną plamą – na południowej półkuli z gromadką czterech najjaśniejszych satelitów, odkrytych przez Galileusza, a goszczącego w gwiazdozbiorze Wężownika, można będzie obserwować przez cały miesiąc już na 2 godziny przed północą.

Saturna, z pięknie prezentującymi się pierścieniami, który świeci na tle gwiazdozbioru Strzelca, możemy obserwować w drugiej połowie nocy. Po północy 22/23 V możemy obserwować nad wschodnim horyzontem zbliżenie się Księżyca do planety.

Uran przebywa w gwiazdozbiorze Barana, a będzie go można dostrzec przed świtem na wschodnim niebie, ale dopiero w drugiej połowie maja.

Ponad godzinę wcześniej niż Słońce w gwiazdozbiorze Wodnika wschodzi Neptun. Obie te „poranne” planety dostrzeżemy przynajmniej za pomocą lornetki.

W pierwszej dekadzie maja promieniają jasne i szybkie meteory z roju Akwarydów. Meteory te to pozostałość warkocza komety Halleya. Radiant meteorów leży na równiku niebieskim na granicy gwiazdozbiorów Wodnika, Ryb i Pegaza. Tegoroczne maksimum jego aktywności przypada na 5/6 maja, a w obserwacjach nie będzie nam przeszkadzał Księżyc dobiegający do nowiu.

Zjawiska szczególnie polecane do obserwacji, oprócz wymienionych powyżej, to majowe wschody i zachody Słońca, które możemy podziwiać w czasie spacerów umiłanych śpiewem ptaków. Zerkając w górę podczas tych przechadzek po Ziemi, nie zapominajmy ani przez chwilę o rzeczywistości i nie zawsze bezchmurnym niebie, bowiem przypomnę tu Państwu staropolskie przysłowie: *Na Ziemi maj, naszemu życiu raj*.

dr ADAM MICHAŁEC

Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne w Niepołomicach

SSTV – Slow Scan TeleVision

A może by tak wysłać w eter swoje zdjęcie? Albo odebrać obrazki przesyłane przez innych krótkofalowców? Zobaczmy, jak można się doskonale bawić na falach radiowych

System amatorskiej telewizji SSTV służy do przesyłania statycznych obrazów za pomocą fal radiowych. Jest to tzw. telewizja o powolnym analizowaniu, a w zasadzie o bardzo powolnym analizowaniu, ponieważ jeden obrazek jest przesyłany w czasie od kilkunastu sekund do kilkunastu minut. Zależy to od ustawionej prędkości oraz zakresu fal radiowych. Najwięcej cierpliwości wymaga odbiór i nadawanie na falach krótkich, ale za to zasięgi są tu globalne. Dużo szybciej odbierzemy obrazek z Międzynarodowej Stacji Kosmicznej na falach ultrakrótkich.

Jak to działa

Do wysyłania grafiki niezbędny jest komputer z kartą dźwiękową. Każdy piksel jest zamieniany na bardzo krótki dźwięk, podawany do nadajnika najczęściej przez wejście mikrofonowe. Zamiast naszego głosu radiostacja wysłała w eter sygnał podobny do ćwierkania ptaków. Jeżeli ktoś odbierze tę transmisję (na przykład na innym kontynencie) i skieruje na wejście karty dźwiękowej komputera, to odpowiednie oprogramowanie zdekoduje i wyświetli na monitorze linia po linii nadany przez nas obrazek.

Wysyłanie obrazów

Najpierw musimy przygotować grafikę w niewielkiej rozdzielczości. Może to być nasze zdjęcie, widok okolicy, lokalny zabytek lub cokolwiek innego, w zależności od pomysłowości twórcy. Na obraz nanosimy tekst w postaci naszego znaku krótkofalarskiego, imienia i ewentualnie innych ciekawych informacji. Zwykle obrazek ma wymiary 320 na 256 pikseli, to niewiele, ale wystarcza do przekazania sympatycznej informacji graficznej naszym korespondentom.

Przygotowany obraz wgrywamy do jednego z dostępnych programów obsługujących transmisję SSTV, np. MMSSTV. Takie oprogramowanie w odpowiednim momencie uruchomi naszą radiostację i prześle za pomocą

karty dźwiękowej zakodowany obrazek. Nigdy nie wiemy, kto i gdzie odbierze naszą transmisję i jakim obrazkiem się odwdzięczy.

Należy zaznaczyć, że nadawać na pasmach amatorskich możemy jedynie w przypadku posiadania ważnego pozwolenia radiowego, czyli musimy być krótkofalowcem.

W innym przypadku należy się udać do najbliższego klubu krótkofalowców, gdzie można pracować pod okiem instruktora.

Odbieranie obrazów

Tu sprawa jest dużo prostsza. Odbierać obrazki SSTV może każdy, korzystając z własnego odbiornika radiowego lub odbiorników internetowych (np. ze strony www.websdr.org). Transmisji należy szukać na częstotliwościach:

3730-3740 kHz
7035-7045 kHz
14225-14235 kHz

Do dekodowania możemy użyć wyżej wymienionego oprogramowania MMSSTV i karty dźwiękowej. Możemy też zatrudnić naszego smartfona wyposażonego w odpowiednią aplikację, np. Robot36. Po przyłożeniu mikrofonu telefonu do głośnika, charakterystyczne ćwierkanie zostanie zamienione na obrazek w systemie telewizji amatorskiej SSTV. Dobra zabawa gwarantowana, a kolekcja obrazów z całego świata bezcenna.

Odbieranie obrazków z Międzynarodowej Stacji Kosmicznej

Na pokładzie ISS znajduje się sprzęt do nadawania SSTV dosyć często uru-

chamiany przez astronautów. Przygotowane przez NASA oraz Rosyjską Agencję Kosmiczną obrazki są emitowane na częstotliwości 145,8 MHz. Czas trwania emisji jednej grafiki to 3 minuty, można więc odebrać nawet 3 obrazki podczas jednego przelotu stacji. Do odbioru sygnału radiowego wystarczy prosty radiotelefon UKF (np. Baofeng), odbiornik USB telewizji DVBT lub internetowe radio ze strony www.websdr.org. Dekodowanie przebiega identycznie, jak na falach krótkich. Przeloty Międzynarodowej Stacji Kosmicznej można śledzić za pomocą aplikacji ISS onLive lub na stronie www.isstracker.com. Jeżeli ISS znajdzie się w zasięgu naszego odbiornika, istnieje duża szansa na odebranie i zdekodowanie unikalnego zdjęcia prosto z orbity okołozemskiej.

Życzę powodzenia w nasłuchach i gromadzeniu kolekcji obrazków, a dla zachęty zamieszczam fragment zbiorów naszego kolegi Janka SP9BCH.

73!

MARIUSZ CIELUCH SP9HSQ
Sekretarz Niepotomickiego Klubu Krótkofalowców

Szkoła Muzyczna w Niepołomicach

ogłasza

NABÓR NA ROK SZKOLNY 2019/2020

do klas:

trąbki, fletu, akordeonu,
gitary klasycznej,
fortepianu, skrzypiec,
saksofonu i wiolonczeli.

**Przesłuchania kandydatów
odbędą się w poniedziałek, 3 czerwca 2019 r.
od godz. 14.00 w budynku szkoły muzycznej
Niepołomice, ul. Piękna 1,
tel. 12 281 12 04**

W maju należy pobrać w szkole ankietę, wypełnić i złożyć
w sekretariacie szkoły w godzinach urzędowania.

Zapraszamy na odpłatny kurs przygotowawczy, 4 spotkania:
4, 11, 25 maja oraz 1 czerwca w godz. 12.00–12.45, koszt kursu 150 zł

**Zespół Państwowych Szkół Muzycznych
im. Mieczysława Karłowicza w Krakowie**

FELIETONY ŻYCIEM PISANE (102)

O trudnej roli rodziców

Udowodniono, że mózg człowieka od niemowlęctwa do dojrzałości przechodzi kilka bardzo ważnych przemian. Najpierw przez 3 pierwsze lata życia mózg zostaje napełniony ogromną liczbą pojęć i określeń, które pozwalają poruszać się i funkcjonować. Właśnie wtedy w gąszczu neuronów powstają „wydeptane ścieżki” zachowań, które zdaniem psychologów decydują o wielu naszych reakcjach w przyszłości. Ale potem te „wydeptane ścieżki” pozostają, natomiast dokonuje się drastyczna redukcja innych informacji. Dlatego nie pamiętamy początkowych lat życia, choć są one pełne różnych zdarzeń. Kolejne lata to etap nauki szkolnej, okres wchłaniania przez mózg konkretnej wiedzy, takiej jak kształt liter, sens działań arytmetycznych, definicje pojęć fizycznych, chemicznych, historycznych i geograficznych. Tak się dzieje mniej więcej do 17 roku życia, kiedy znów w mózgu następuje kolejna rewolucja polegająca na „reformie” sposobu myślenia. To właśnie dlatego młodzi ludzie w tym wieku mają niekiedy skłonność do zbyt gwałtownych, emocjonalnych i niekiedy ekstremalnych reakcji. Wielu młodych ludzi właśnie wówczas zrywa dotychczasowe więzi z rodzicami, a równocześnie szuka sobie nowych autorytetów wśród rówieśników lub innych grup, takich jak fani zespołów rockowych albo kibice klubów piłkarskich. Widać to po ubiorze, fryzurze, słownictwie i sposobie zachowania.

Obecnie dużo się mówi o różnicach w podejściu do pracy przedstawicieli kilku pokoleń, które występują na rynku pracy. Te różnice wynikają zarówno

z okoliczności, w jakich spędzali dzieciństwo, z tego, jak wyglądała edukacja w ich czasach oraz z urządzeń technicznych, które nauczyli się obsługi-

FRASZKA O NAUCE FRUWANIA

Rodzice uczą dzieci fruwania... jest to naprawdę trudne zadanie, bowiem od tego przecież zależy jakim człowiekiem dziecko się stanie.

wać. Okazuje się, że najmłodsze pokolenie pracowników świetnie radzi sobie z nowoczesnymi urządzeniami elektronicznymi, natomiast brak im na przykład cierpliwości, która cechuje osoby starsze. Pomiędzy rodzicami i dziećmi z natury rzeczy różnica wieku wynosi około 20-30 lat. Chciałbym przypomnieć, że w ciągu minionych 20-30 lat zaszły największe w historii zmiany zarówno w sprawach wychowania dzieci, jak też w możliwościach oraz w dostępności gadżetów elektronicznych. Dlatego jest zrozumiałe, że obecnie rola rodziców jest naprawdę niełatwa. Dzieci są inteligentne i doskonale znają swoje prawa, bo są tego uczone już w szkole. Mają dostęp do internetu, w którym znajdują rady i potrzebne informacje. Potrafią świetnie korzystać z mediów społecznościowych i czerpią wzorce z różnych źródeł. Ich rodzice są na etapie robienia kariery zawodowej i pragnąc zapewnić rodzinie dostatek, ciężko i długo pracują. Nie dziwi zatem, że zmęczeni pracą marzą o chwili spokoju. Ponadto, z reguły nie są psychologami ani pedagogami, więc boją się buntu dziecka i unikają konfliktów.

Przecież nikt ich nie nauczył, jak sobie radzić z kapryśnym potomstwem.

Jeszcze 30 lat temu rodzice z okna domu widzieli, z kim „kolegują się” ich dzieci. Mogli w jakiś sposób zareagować, widząc, że nie jest to odpowiednie towarzystwo. Dziś często nie mają pojęcia, z kim ich pociechy porozumiewają się przez smartfony. To w oczywisty sposób zmniejsza możliwość interwencji. Z drugiej strony smartfony i komputery odbierają szansę na prawdziwy, bezpośredni kontakt. Jak wiadomo, znaczna część komunikacji pomiędzy ludźmi odbywa się pozawerbalnie, poprzez mimikę, postawę, gesty i sposób mówienia. Niezmiernie ważne jest poczucie bliskości, dotyk, a nawet zapach. Najbliższa rodzina zawsze dawała komplet takich doznań i dlatego przygotowywała dziecko do wyjścia poza gniazdo rodzinne. Stwierdzono, że dzieci korzystające nadmiernie z gadżetów elektronicznych mają trudności z rozpoznawaniem emocji na twarzach innych osób. Nie potrafią powiedzieć, czy określony grymas ust i skrzywienie brwi wyraża drwinę, radość, gniew czy smutek. A przecież rozpoznawanie uczuć innych osób to niezwykle cenna umiejętność w życiu i w działalności zawodowej.

Nie ma ważniejszej, piękniejszej i bardziej odpowiedzialnej pracy niż wychowanie własnego dziecka. I wielka chwała tym, którzy pomimo różnych trudności dobrze wywiązują się z tego zadania.

MARCIN URBAN

Salon Czwartkowy Akademia Dobrych Manier

gościem salonu będzie
dr Henryk Emil Olechnowicz

Zamek Królewski w Niepołomicach, 16 maja 2019 r., godz. 17.30

Prawo mimikry

Decyzja o połączeniu dwóch niedawno przeczytanych powieści w jednej recenzji do końca nie wydawała mi się przemyślana. Kiedy jednak wzięłam do ręki te dwie mikropowieści, zrozumiałam, że intuicja dobrze mi podpowiedziała. Nawet okładki wydały mi się jakoś podobne. Można ostatecznie się zgodzić, że ta sama kolorystyka, kobiety – bohaterki spoglądają na Czytelnika: jedna wyprostowana, w sanatoryjnym uniformie, druga skryta za regałem sklepowym. Autorki utworów są rówieśnicami, ale urodziły się na różnych kontynentach. Barbara Klicka mieszka w Warszawie, a Sayaka Murata w Tokio.

– **Kama – mówię. – Z Warszawy./.../ – Z Warszawy – powtarza ona, z lekkim zawodem w głosie. – To nie najlepiej. Ty wiesz, że ludzi z Warszawy to nikt nie lubi?**

Tak właśnie zostaje „przywitana” w sanatoryjnej rzeczywistości Kama, bohaterka powieści **Barbary Klickiej Zdrój**¹. O autorce wiadomo, że jest poetką, rocznik 1981, mającą na swoim koncie książki poetyckie „same same” i „nice”, za które otrzymuje Nagrodę Poetycką Silesius i Nagrodę Literacką Gdynia. Związana z warszawskimi instytucjami kultury. Współautorka bardzo ciekawego projektu muzycznego – płyty *Czarny war* zespołu Pochwalone. Polecam! Polecam bardzo osobom zainteresowanym mocnym żeńskim, zaangażowanym brzmieniem muzycznym. Stare, ludowe teksty w nowych aranżacjach młodych, aktywnych ideowo kobiet. Doskonałe.

Ale wracając do *Zdroju*. Otóż Kama, schorowana onkologicznie trzydziestolatka „niestety” z Warszawy, trafia do ciechocińskiego sanatorium na rehabilitacyjny turnus. Można by powiedzieć, że już w progu przekonuje się, jak bardzo nie przystaje do sanatoryjnego świata. Na nic zdaje się próba stworzenia przyjaznej atmosfery w pokoju. Dwie „współspaczki” to stare wygi sanatoryjne, z niechęcią patrzące na nową koleżankę. Kama mimo wszystko się stara, bo wie, że przetrwa ten czas w miarę spokojnie, wchłaniając się w tkanekę: **Wszystkie trzy uśmiechamy się w tym samym momencie.**

Nigdy nie wiadomo, myślę, nigdy nie wiadomo, kiedy i od kogo będziesz potrzebować pomocy. Poza tym Kama nie jest po raz pierwszy w sanatorium, to przekleństwo jej dzieciństwa, o czym Czytelnik dowiaduje się z retrospekcyjnych fragmentów. To jednak nie pomaga. Uzdrowskowa przestrzeń to fasada. Przywracanie ciała do zdrowia fizycznego jest ciągiem bolesnych doświadczeń. Ciało jest traktowane jak ciasto, plastelina, ciastolina z tą różnicą, że osoby mające władzę nad ciałem pacjentek i pacjentów nie troszczą się zbytnio o efekt końcowy. Najsmutniejsza jest jednak konstatacja, że przestrzeń uzdrowskowa jest opresyjna wobec jednostki chcącej myśleć i czuć inaczej. Będącej Inną. Bez dzieci. Wolnego zawodu. Z Warszawy.

Prawo mimikry, prawo mimikry zdaje sobie powtarzać w głowie nie tylko Kama, ale także Keiko Furukura, bohaterka jednej z najgłośniejszych japońskich powieści ostatnich lat. Autorką **Dziewczyny z konbini** jest **Sayaka Murata**² (rocznik 1979), zdobywczyni tytułu kobiety roku według japońskiego „Vogue” (2016) i prestiżowej Nagrody Akutagawy. Tworzenie bohaterki przyszło pisarce bez trudu, bo sama również przez wiele lat pracowała jako ekspedientka w konbini, całodobowym sklepie, sprzedającym fast foody i artykuły tzw. pierwszej potrzeby. Jak głosi prawo mimikry, by przetrwać, osobnik musi się upodobnić do innego, silniejszego i gotowego do obrony osobnika. Przystosować się. Nie wychylać. Dać się wchłoniąć. Nie być innym, zauważalnym, odróżnialnym. A Keiko jest taka od dzieciństwa. Nie ma problemu z wyrażaniem własnych uczuć, nawet

jeśli ma się to skończyć uciszeniem kolegi ciosem łopatą. Powoli jednak przestaje się odzywać, zaczyna naśladować dorosłych, wykonywać polecenia innych. Oddech ulgi dorosłych. Niepokojące staje się ponownie zachowanie Keiko, kiedy z uporem maniaka trwa w swojej dorywczej pracy w sklepie. Rodzina i znajomi są zaniepokojeni. Jak to? 36-latka, po studiach, ciągle dorywcza praca, bez dzieci, bez męża. Czyli wybrakowana. Inna. Obca.

Keiko świetnie czuje się w konbini, bo jak to w korporacyjnym świecie wszystko jest ustalone zgodnie z procedurami, przystrzyżone do potrzeb klientów, komendy wyuczone na pamięć, artykuły ustawiane zawsze tak samo. Świat na wyciągnięcie ręki. Bezpieczny, bo przewidywalny, ułożony według potrzeb Keiko. Prawo mimikry stosuje, ubierając się w sklepach swoich koleżanek z pracy, naśladowując ich fryzury. Udaje się ten podstęp genialnie. Nie jest zagrożona do czasu wtargnięcia do sklepu drugiego „dziwaka”.

¹ Barbara Klicka, *Zdrój*, W.A.B., Warszawa 2018.

² Sayaka Murata, *Dziewczyna z konbini*, przeł. Dariusz Latoś, WUJ, Kraków 2019.

któ odbiega od normy. Myślą, że mają prawo wiedzieć, co się dzieje. Dla mnie to był problem. Uciążliwa arogancja. Czasami miałam tego tak bardzo dość, że aż chciałam przerwać ciekawskiemu, uderzając go łopatką – tak jak raz zrobiłam w podstawówce.

Świat Keiko się niestety zachwiał. Coraz bardziej natarczywe pytania koleżanek o ślub, o dzieci, o przyczyny tkwienia w dorywczej pracy. Podobnie ma wyrzucony dość szybko z pracy Shiraka. Jako mężczyzna czuje się mobingowany przez społeczeństwo pytaniami o dobrą pracę, samochód, ładną żonę: *Nasz świat niczym się nie różni od tego z neolitu. Mężczyźni, którzy nie rodzą dzieci... Jednostki nieprzydatne dla wioski są usuwane. Wszyscy tak rozprawiają o nowoczesnym*

należć do wioski, to się wtrącają, naciskają ich, aż w końcu wypędzają ze społeczności. Obydwoje podejmują próbę dostosowania się do oczekiwań społecznych. Zamieszkują razem, myślą nawet o ślubie. Takim fikcyjnym, bo Keiko nie interesuje seks, a Shiraki nie interesuje Keiko. Ta ostatnia rezygnuje z pracy w konbini. Szuka nowej, stałej, bardziej prestiżowej. Rodzina się cieszy. Znajomi zachwyceni. Ale rezygnując z codziennych rytuałów, które były jej potrzebne do życia, popada w otepienie. I rozumie, że tylko konbini było jej życiem.

Czy uznanie Państwo, że prawo mimikry faktycznie dręczy moje bohaterki? Współczesną Polkę i jej rówieśnicę w Japonii? Mnie to uderzyło. I oczywiście utwierdziło w osobistym przekonaniu, że można wygodnie żyć dzięki unifikacji, ale można się temu sprzeciwiać. Bo Kama i Keiko się sprzeciwiają. I lubię je za to. Po prostu.

Z czytelniczym pozdrowieniem.

DOROTA KULESZA-TAŁAN

Wtedy z całą dosadnością odkrywa, że: **Ludzie wchodzą w życie każdego,**

społeczeństwie, indywidualizmie, ale do życia tych, którzy nie chcą przy-

KORZENIE CYWILIZACJI EUROPEJSKIEJ

Grecja

Grecja starożytna w powszechnych dziejach kultury zajmuje miejsce wyjątkowe, bowiem narodziły się w niej niemal wszystkie dziedziny nauki i sztuki, kultury materialnej oraz duchowej

Z mitologii greckiej wywodzi się także nazwa naszego kontynentu – Europa. Według mitu Europa była córką Agenora, fenickiego władcy miast Sydonu i Tyru. Piękna Europa mieszkała w Sydonie (obecnie miasto położone w Libanie, nad Morzem Śródziemnym). Kiedy pewnego dnia bawiła się na łące z przyjaciółkami, spostrzegła w oddali białego byka. Najpierw przełękła się go, ale gdy zobaczyła, że jest spokojny, zbliżyła się do niego. Było to szczególne zwierzę, jego rogi błyszcząły jak kryształ. Europa pogłaskała go i podała mu garść kwiecica. Byk pochylił się, jak gdyby chciał podziękować, i zaproponować swój grzbiet. Europa zaśmiała się i zgodziła się wsiąść na byka. Nagle zwierzę zerwało się do ucieczki i uprowadziło dziewczynę w morze. Przyjaciółki próbowały ją uratować, ale zwierzę było zbyt szybkie. W ten sposób po długiej jeździe Europa przybyła do nieznanego kraju i tu, zmęczona, zasnęła. Gdy się obudziła, zobaczyła Afrodytę, boginię miłości, wyjaśniającą jej, że ów byk to nikt inny, jak sam Zeus, zakochany w niej bez pamięci. Kraj, do którego ją porwał, to była Kreta, a ląd, gdzie leżała wyspa został nazwany jej imieniem – Europa.

Początki cywilizacji Greckiej sięgają 3000 lat przed naszą erą, kiedy to ludność z północno-wschodnich równin przeniosła uprawy zbóż na bardziej skalisty Peloponez i wyspy. W tym samym czasie na Krecie rozkwitła cywilizacja minojska epoki brązu, ogarniając wpływa całe rejon Morza Egejskiego.

Nazwa kultury pochodzi od imienia mitycznego króla Krety – Minosa – syna Europy i Zeusa.

Minojczycy, których obyczaje i obrzędy znamy dzięki mitologicznym opowieściom o Tezeuszu, labiryntie i Minotaurze, byli znakomitymi budowniczymi. Świadczą o tym ruiny pałaców w Knossos i Fajstos. Mieszkańcy Krety byli również odważnymi żeglarzami zajmującymi się handlem. Kreteńczycy założyli kilka kolonii na Peloponezie oraz nawiązali kontakty handlowe z Egipcjanami.

Około 1500 roku przed naszą erą cywilizacja minojska osiągnęła szczyt rozwoju. Wystarczyło jednak stulecie, by większość ośrodków władzy zostało opuszczonych i zniszczonych przez ogień. Przyczynił się do tego potężny wybuch wulkanu w 1550 roku przed naszą erą na Thirze (Santorini), unicestwiający miejscowość Akrotiri.

Nie wiadomo jednak, co spowodowało upadek innych minojskich miast. Ostatnim miastem w basenie Morza Egejskiego, zamieszkanym przez Minojczyków, było Knossos.

Po upadku Krety, miejsce Minojczyków zajęli mieszkańcy Myken, warownego grodu na Peloponezie. W *Iliadzie* Homer opisuje mykeńskiego króla Agamemnona, jako najpotężniejszego spośród Greków, sugerując, że Mykeny musiały być ośrodkiem władzy o znaczących wpływach. Najważniejszymi budowlami kultury mykeńskiej były warowne zamki w Mykenach i Tirynsie. Zasadą Mykeńczyków w XIII wieku przed naszą erą, jest również stworzenie na bazie alfabetu minojskiego pierwszego alfabetu greckiego.

Około 1200 roku przed naszą erą plemię Dorów podbiło Peloponez, wyspy Morza Egejskiego i zachodnie wybrzeże Azji Mniejszej (teren obecnej Turcji). Dorowie do swojej kultury włączyli zarówno elementy kreteńskie, jak i mykeńskie. Stało się to szczególnie ważne, gdy około 800 roku przed naszą erą zaczęła się tworzyć wspólna tożsamość narodowa Greków. Przejawiało się to poprzez taką samą mitologię, kulturę, ogólnogreckie igrzyska (olimpiady) i jednorodną architekturę. Najważniejszym typem budowli obok teatrów, służących też za miejsca kultu – były świątynie. Podobnie jak Egipcjanie, również Grecy uważali je za mieszkanie bóstwa, którego posąg ustawiano zazwyczaj we wnętrzu dostępnym jedynie kapłanom. Na początku świątynie wznoszono z drewna, zastępując je z czasem nową formą budownictwa z kamiennych ciosów i kolumn. W VI wieku pojawiły się dwa wielkie porządki architektoniczne – dorycki, występujący na kontynencie greckim oraz joński, wywodzący się z Jonii położonej w centralnej części wybrzeża Azji Mniejszej, rozwijający się również na greckich wyspach Morza Egejskiego.

Tors męski w typie *Dyskoforosa Polikleta* pośrodku marmur, Cesarstwo rzymskie, początek I w. Wystawa „Antyk okiem kolekcjonera” ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie

Obok przemian w architekturze dokonały się zmiany w rzeźbie. Polegały one na zdynamizowaniu figur. Rzeźby odlane z brązu prawie wszystkie zostały później przetopione. Jedynie kopie rzymskie wykonywane z marmuru lub też opisy antycznych pisarzy potwierdzają dzisiaj fakt istnienia tych znakomitych dzieł sztuki.

W połowie V wieku przed naszą erą nastąpiła pierwsza faza sztuki klasycznej, reprezentowana przez trzech wielkich rzeźbiarzy tego stulecia: Myrona, Polikleta i Fidiasza. W okresie klasycznym rzeźbiarze dążyli do ukazywania otaczającego ich świata. Idealna rzeźba w tym czasie przedstawiała proporcjonalnie zbudowane ciało ludzkie, promieniujące harmonią i umiarem. Cechy te ukazuje słynny Dyskobol Myrona wyrzeźbiony około 450 roku przed naszą erą. Myron – mistrz odlewu z brązu i niedościgniony interpretator ludzkiego ciała w ruchu, potrafił uchwycić krótki moment chwylowej równowagi poprzedzającej gwałtowny ruch.

Natomiast Poliklet opanował do perfekcji technikę brązowniczą i słynął z niezrównanego mistrzostwa w przedstawianiu aktu męskiego. Tworzył głównie idealne wizerunki zwycięskich atletów. Opracował teorię matematycz-

Tors męski w typie Doryforosa Polikleta marmur; Cesarstwo rzymskie, 1 połowa II w. Wystawa „Antyk okiem kolekcjonera” ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie. Fot. Sekcja Sztuki Starożytnej KN SHS UJ

nego kanonu proporcji ciała ludzkiego, opartą na filozoficznych doktrynach pitagorejskich. Teoria ta została ogłoszona w niezachowanym traktacie *Kanon*. Według niej, stopa męczyzny powinna

wysokości ciała, głowa 1/6 wysokości ciała, głowa 1/8, a twarz i dłoń od przegubu 1/10, równocześnie wszystkie one miały stanowić określoną wielokrotność modułu odpowiadającego szerokości palca u ręki. Założenia te Poliklet zrealizował w najslawniejszym swym dziele – posągu Doryforosa. Odtąd przez ponad 100 lat Doryforos stanowił dla wielu artystów greckich wzór harmonijnej kompozycji aktu męskiego.

W Muzeum Niepołomiczym na wystawie *Antyk okiem kolekcjonera* możemy obejrzeć dwa torsy męskie w kanonie rzeźb Polikleta. Pierwszy z nich to tors męski w typie Doryforosa. Został wyrzeźbiony z marmuru na początku II wieku, wzorowany na posągu

z brązu wykonanym przez Polikleta w połowie V wieku przed naszą erą. Przedstawiał on Doryforosa, młodego, nagiego męczyznę niosącego włócznię. W układzie ciała zastosowano zasadę kontrastu, polegającą na przeciwstawnym obciążeniu kończyn. W odróżnieniu od statycznych posągów rzeźba ukazywała moment zatrzymania się w ruchu. Drugi tors męski w typie Dyskoforosa z początku I wieku z marmuru, wzorowany był również na rzeźbie z brązu Polikleta, która przedstawiała nagiego młodego męczyznę niosącego dysk. Wizerunek atlety niosącego dysk w lewej ręce był jedną z wczesnych rzeźb artysty (około 460 przed naszą erą) i przedstawiał prawdopodobnie zwycięzcę w tej konkurencji.

Wystawa prezentuje zabytki kultury egipskiej, greckiej, etruskiej i rzymskiej ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie.

Zapraszając do muzeum w zamku, proponujemy bezpłatne wejście na wymyślone przez Państwa hasło, którym będzie wyrażenie stosowane w języku polskim, pochodzące i związane ze światem antycznym. Kto dodatkowo wyjaśni jego pochodzenie i znaczenie, otrzyma nagrodę!

MARTA PRZYBYLSKA
Muzeum Niepołomickie

Fragment wystawy „Antyk okiem kolekcjonera” w Muzeum Niepołomiczym ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie.

WIECZÓR STAND UP

**Ewka
Błachnio**

&

**Bartosz
Gajda**

**18 maja
sobota
18:00
godz.**

Pękająca i sucha skóra pięt. Jak poradzić sobie z problemem?

Zbliża się lato, a wraz z nim zmieniamy obuwie na lżejsze. Zakładamy lekkie półbuty, szpilki, sandały, klapki i nagle okazuje się, że nasze stopy nie są gotowe na to, aby je odstąpić

Suche i popękane pięty nie tylko wyglądają mało estetycznie, ale i sprawiają duży dyskomfort podczas chodu, a także mogą prowadzić do powstawania głębszych ran, które bardzo długo się goją. Jest to szczególnie niebezpieczne nie tylko u osób chorych na cukrzycę, ale również u osób zdrowych. Dlaczego?

Dziennie człowiek robi średnio 6 tysięcy kroków. Dzięki stopom możemy się przemieszczać. Kiedy pięta pęknie, trudno ją szybko wyleczyć. Stopy utrzymują cały ciężar ciała, a jak łatwo się domyślić, stały nacisk powoduje utrudnienia w gojeniu się rany.

Latem nosimy często klapki, sandały, chodzimy bosy, a przy pęknięciach na piętach bakterie mają otwartą drogę do spowodowania infekcji. Przy zaniedbaniu i braku interwencji w celu wyleczenia ran może dojść do zarażenia paciorkowcami czy gronkowcami.

Wiele osób, chcąc pozbyć się problemu, zaczyna ścierać mocno skórę tarką, przez co dochodzi do poszar-

pania ran i trudniejszego ich gojenia. Są również tacy, którzy lekceważą problem, a wtedy skóra pięt mocniej rogowieje i narasta – w efekcie rany po pęknięciach są coraz głębsze.

Dlaczego tak się dzieje? Co jest przyczyną i jak sobie radzić z tym problemem?

Przyczyny pękania pięt:

- nieprawidłowa pielęgnacja i higiena stóp,
- niedobór witaminy A,
- nieodpowiednio dobrane obuwie,
- cukrzyca,
- nadwaga lub otyłość,
- nadużywanie preparatów wysuszających skórę stóp.

Jak dbać o suche i popękane pięty?

- Pij odpowiednio dużo wody – nasz organizm i skóra powinny być nawilżane przede wszystkim od środka.
- Nie stosuj żyłki (tzw. omegi) do usuwania zrogowiałej skóry na stopach. Nadmierne używanie tego typu przyrządów pielęgnacyjnych może prowadzić do powstawania ran, a także do szybsze-

go narastania i pogrubienia naskórka w miejscu ich stosowania.

- Nie zakładaj skarpetek złuszczających bez konsultacji ze specjalistą – takie produkty mogą być powodem silnego podrażnienia skóry.
- Używaj kremów zawierających odpowiednie składniki, przeznaczonych do pielęgnacji pękającej i szorstkiej skóry na piętach. Takim składnikiem jest np. mocznik, który bardzo dobrze radzi sobie z nawilżeniem i zmiękczeniem skóry stóp.
- Noś odpowiednie tekstylia – staraj się wybierać skarpety bawełniane.
- Zamiast tarki czy pumeksu używaj peelingów gruboziarnistych (np. peeling cukrowy) – nie powodują silnych podrażnień, więc skóra stop nie narasta tak szybko.
- Nie mocz stóp dłużej niż 10-15 minut w wodzie z mydłem, ponieważ gorąca woda i mydło bardzo mocno wysuszają skórę.

Kiedy jednak pęknięcia się pojawiają, warto wybrać się do specjalisty.

Celem wizyty w gabinecie podologicznym jest zlikwidowanie problemu pękania pięt, ale także wykluczenie przyczyny i zapobieganie nawrotom tej dolegliwości. Podczas zabiegu zmiany zostają usunięte za pomocą specjalnych sprzętów, przeprowadzany jest wywiad, w którym można znaleźć przyczynę powstawania pęknięć oraz zastosowanie zostają specjalistyczne preparaty z odpowiednimi składnikami w celu zniwelowania problemu.

Osoba, która boryka się z problemem pękających pięt powinna systematycznie odwiedzać podologa oraz stosować odpowiednią pielęgnację w domu, aby cieszyć się pięknymi i gładkimi stopami.

fot. Pixabay

KAMILA JANIOŁ

podolog w Angelium Spa Zamek Królewski Niepołomice

Kiedy pupil staje się seniorem

Każdy żywy organizm od swego naturalnego początku, czyli narodzin, podlega tym samym procesom biologicznym prowadzącym nieubłaganie do śmierci. Jednak tendencja wydłużania się życia wyraźnie zauważalna jest także w weterynarii i dotyczy naszych zwierząt towarzyszących. Zawdzięczamy ją powszechnej zmianie podejścia do pupili, które w wielu domach traktowane są jak członkowie rodziny. Rośnie więc liczba zwierząt dożywających sędziwych lat, co rozwinęło dziedzinę wiedzy określanej mianem geriatryi weterynaryjnej

Wiąże się z tym wzrost świadomości na temat żywienia, utrzymania, pielęgnowania oraz leczenia naszych zwierząt z problemami geriatrycznymi. Zagadnienia związane z tą problematyką pokazują, jak ważne jest indywidualne podejście do każdego osobnika. W tym artykule pragnę przybliżyć tematykę najczęściej występujących chorób oraz problemów związanych z pacjentami w geriatrycznym wieku.

Jak przebiega starość? Czy można zauważyć, że nasz pupil wkroczył już w ten etap?

Objawy starzenia się psa czy kota mogą być różne. Zwykle, bez względu na rasę czy indywidualne uwarunkowania, można jednak wymienić kilka symptomów charakterystycznych dla całego gatunku. Pierwszym sygnałem, który będzie dla nas ostrzeżeniem i wiadomością o tym, że nasz podopieczny wchodzi w okres starzenia, są zmiany w zachowaniu. Zwierzę może z czasem

stawać się wolniejsze, mniej ruchliwe, więcej spać czy reagować gwałtownie na rzeczy, na które dotąd nie zauważyliśmy reakcji. Takie zmiany wynikają między innymi z kłopotów ze stawami, mięśniami, mniejszą wydolnością układu krążenia i oddechowego, a także pogarszaniem się wzroku czy słuchu. Zwykle zmiany następują stopniowo i są normalnymi symptomami zbliżania się okresu starzenia. Niepokoić powinniśmy się wtedy, kiedy pies lub kot gwałtownie z dnia na dzień zmienia swoje zachowanie, np. staje się agresywny lub zaczyna mieć kłopoty z chodzeniem. Nagła zmiana zachowania może być sygnałem choroby.

Jako odpowiedzialni właściciele w okresie, kiedy zauważamy powolne starzenie się naszych podopiecznych, powinniśmy rozpocząć cykl kontrolnych, regularnych wizyt u weterynarza. Wizyta taka powinna opierać się na szeregu różnych badań: osłuchowych klatki piersiowej i serca, dotykowych żołądka, ale również badania oczu, przegląd uszu, sprawdzenie gruczołu prostaty u psa i gruczołów sutkowych u suk, a także dotykowy przegląd kości i stawów. Niezbędne jest również zważenie, aby przy następnych wizytach mieć pojęcie o tym, jakie są wahania wagi. Dobrze jest także poprosić, aby lekarz pobrał zwierzęciu krew w celu zrobienia morfologii i biochemii krwi – wszystkie te badania są o tyle istotne, że można dzięki nim wyśledzić choroby czy zmiany chorobowe w organizmie, a przede wszystkim sprawdzić pracę takich narządów, jak nerki, wątroba i wszelkie gruczoły dokrewne. To podstawa do stwierdzenia, czy nasz zwierzątko, wchodząc w okres starości, nadal ma dobry

stan zdrowia i czy wymaga leczenia, czy może wystarczy mu sama profilaktyka.

Jeśli po otrzymaniu wyników zostaną stwierdzone odstępstwa od normy, lekarz weterynarii zaleci zrobienie dodatkowych badań. W zależności od tego, które wyniki będą nieprawidłowe, mogą zostać zlecone różne badania – najczęstszymi w tym przypadku są zwykle USG jamy brzusznej, badanie echokardiograficzne serca czy rozszerzone badania krwi.

Najczęściej występujące schorzenia u psów i kotów w podeszłym wieku:

Choroby przyzębia oraz zębów

Podstawowym objawem, który powinien zaniepokoić właściciela, jest nieprzyjemny zapach z jamy ustnej psa lub kota oraz niechęć do jedzenia. Zwierzę może być smutne, więcej spać, nie chce się bawić ani jeść suchej karmy. To, że w jamie ustnej toczy się proces zapalny nie jest tylko defektem kosmetycznym. Bakterie chorobotwórcze przez uszkodzone naczynia włosowate w zmienionym zapalnie przyzębiu dostają się do wszystkich organów i uszkadzają je, co przyczynia się do powstania wielu groźnych chorób, m.in. rozwoju niewydolności wątroby, nerek, uszkodzenia serca czy zapalenia stawów. Inne objawy, które można często zauważyć, to ocieranie głowy o dywan lub nasze nogi, opuchliznę, nadmierne ślinienie, przykładanie głowy do zimnych lub ciepłych powierzchni w mieszkaniu. Podstawą jest regularne badanie jamy ustnej. Im wcześniej wykryty zostanie problem, tym leczenie skuteczniejsze i krótsze. Jeśli natomiast konieczny jest zabieg

fot. Doris Metternich, Pixabay

fot. Susanne Palmer, Pixabay

profilaktyczny, czyli zdjęcie kamienia nad- i poddżąsłowego, polerowanie czy fluoryzacja, wykonuje się go w bezpiecznym znieczuleniu. Często niezbędne jest zastosowanie leków przeciwzapalnych lub antybiotyków w celu ograniczenia procesu zapalnego.

Zmiany o charakterze nowotworowym

Choroby cywilizacyjne, a zwłaszcza nowotwory, są obecnie głównym problemem w patologii nie tylko ludzi, ale także zwierząt towarzyszących. Częstość występowania chorób nowotworowych wydaje się wciąż wzrastać, co związane jest z faktem dokładniejszej diagnostyki, wydłużenia życia zwierząt trzymanyh w domu, a także prawdopodobnie, jak i u ludzi, wiąże się z narażeniem na większą liczbę czynników o działaniu rakotwórczym. Nowotwory gruczołu sutkowego psów stanowią około 13,4% wszystkich zmian nowotworowych rozpoznawanych u tego gatunku i zajmują drugie miejsce, po nowotworach skóry, pod względem częstości występowania. Zmiany nowotworowe pojawiają się najczęściej u suk niesterylizowanych po 5 roku życia. Często zmiana nieznacznych rozmiarów może okazać się bardzo złośliwym nowotworem dającym przerzuty do okolicznych węzłów chłonnych oraz narządów. Stosowanie antykoncepcji hormonalnej zwiększa ryzyko powstawania zmian zarówno w narządach rozrodczych, jak i samym gruczole mlekowym. Obserwacje kliniczne wskazują, że na występowanie guzów gruczołu sutkowego u suk ma wpływ czas wykonanej ovariectomii. Im wcześniej została przeprowadzona (przed pierwszym czy drugim cyklem), tym względne ryzyko rozwoju guza jest

mniejsze. Wyjaśnia to niekorzystny wpływ działania hormonów płciowych na organizm zwierzęcia w podeszłym wieku. W rozwoju guzów gruczołu sutkowego u suk mogą uczestniczyć również czynniki środowiskowe i genetyczne. *Suka/kotka powinna przynajmniej raz w życiu mieć szczeniaki. To dla jej zdrowia. To dla jej dobra. Przecież ona chce być mamusią* – głosi często powtarzany mit. Nic bardziej mylnego. Do dziś nie zostało udowodnione, aby ciąża miała wpływ na zdrowie oraz jakość życia zwierzęcia. Sterylizując zwierzę, zmniejszamy ryzyko nowotworów gruczołu mlekowego, zmian zapalnych lub rozrostowych macicy oraz przede wszystkim ograniczamy liczbę bezdomnych zwierząt. Ciąża, szczególnie u zwierząt starszych, może nieść ze sobą wiele powikłań w postaci ciężkich porodów, zamieralności płodów, chorób ogólnoustrojowych, a nawet śmierci naszego pupila.

Choroby zwyrodnieniowe kości oraz stawów

Zwyrodniająca choroba stawów jest chorobą, wskutek której dochodzi do nieodwracalnego uszkodzenia chrząstki stawowej, czemu towarzyszy przewlekły ból. Choroba dotyczy 20% psów i kotów, głównie w podeszłym wieku. Nadwaga, przetrenowanie i podeszły wiek stanowią istotne czynniki ryzyka rozwoju choroby. Niestety, całość procesu patologicznego prowadzącego do powstania i utrzymywania się jej pozostaje niewyjaśniona. Wiadomo, że nieprawidłowy rozwój kości lub chrząstki, niestabilność, nadwyrężenie, uraz stawu oraz choroby endokrynologiczne, takie jak cukrzyca, mogą prowadzić do uszkodzenia komórek kostnych. Koty

niestety doskonale maskują ból lub chorobę. Dlatego należy dokładnie obserwować zmiany w zachowaniu tych zwierząt, szczególnie starszych osobników, gdzie spadek aktywności jest często usprawiedliwiany wiekiem, a tymczasem zwierzę może po prostu ograniczać ruch z powodu bolesności stawów. Jeśli zaobserwujemy zmniejszenie aktywności, niechęć do zabawy, unikanie skakania, sztywność ruchów, coraz dłuższe drzemki, ciągłe poleganie czy unikanie pieszczot, są to objawy mogące sygnalizować obecność bólu stawów lub innej choroby. Czasem pojawia się kulawizna, jednak może być trudna do zauważenia. W celu zdiagnozowania toczącej się choroby zwyrodnieniowej należy udać się do lekarza weterynarii, który dokładnie zbada zwierzę w celu wyeliminowania innych przyczyn bolesności. Niezbędne może okazać się badanie radiologiczne układu kostno-skieletowego. Aby ograniczyć ból i stan zapalny, lekarz weterynarii może przepisać leki przeciwzapalne i przeciwbólowe przeznaczone dla zwierząt. Dodatkowo w trakcie ich stosowania i po zakończeniu terapii podaje się chondroprotetyki, które sprzyjają regeneracji chrząstek stawowych, wspomagają ich odbudowę i funkcjonowanie. Należy pamiętać, że choroby zwyrodnieniowe są nieuleczalne oraz postępujące. Dzięki zastosowaniu leków oraz suplementów jesteśmy w stanie złagodzić ból oraz poprawić komfort życia naszego pupila.

Choroby nerek

Nerki są narządem niezbędnym do życia, bez których żaden organizm nie jest w stanie funkcjonować. Ich poważna choroba, której skutkiem jest całkowita niewydolność, zawsze prowadzi do nieuchronnej śmierci w ciągu zaledwie kilku dni wśród objawów ciężkiego zatrucia organizmu produktami przemian materii, które powinny być usunięte z moczem. U zwierzęcia mogą występować niektóre z tych objawów niewydolności narządu, niekoniecznie wszystkie. Zaliczamy do nich: częstomocz, krwimocz, wzmożone pragnienie, apatię, słabość, brak apetytu, spadek masy ciała, wymioty, biegunkę, brak koordynacji ruchów, niemiły zapach z pyska. Powyższe objawy to reakcje organizmu związane z zatruciem toksynami i produktami ubocznymi procesów metabolicznych. Uszkodzone nerki nie pracują wydajnie i nieoczyszczona krew o nieprawidłowych parametrach cały czas krąży po organizmie. Podtruwany organizm

fot. Lenka Novotna, Pixabay

jest stopniowy wyniszczany, może dojść wówczas do złej pracy serca, zapalenia kości i innych problemów. W takiej sytuacji ważna jest szybka reakcja właściciela oraz lekarza. Po wykonaniu niezbędnych badań należy szybko wdrożyć leczenie, profilaktykę oraz bardzo często niezbędną dietę protekcyjną, która wspomaga terapię.

Choroby serca

Do najczęściej występujących chorób serca u zwierząt geriatrycznych zaliczamy kardiomiopatię rozstrzeniową, kardiomiopatię przerostową oraz choroby zwyrodnieniowe zastawek.

Kardiomiopatia rozstrzeniowa to jedna z najczęściej występujących chorób serca, dotycząca głównie psów ras dużych i olbrzymich. Charakteryzuje się długim, bezobjawowym przebiegiem, w trakcie którego zachodzą procesy patologiczne zmierzające do upośledzenia funkcji mięśnia sercowego. Objawy klinicznie pojawiają się późno, już w końcowym stadium niewydolności serca, a niczego nieświadomy właściciel nie może zrozumieć, dlaczego nie zauważył wcześniej rozwijającej się choroby. W jej przebiegu dochodzi do powiększenia objętości jam serca wraz z jednoczesnym ścięciem ścian komór. Serce staje się coraz mniej wydajne, spada jego zdolność do efektywnego kurczenia się, a ilość krwi, która powinna być pompowana na obwód ciała i docierać do wszystkich komórek i tkanek, staje się niewystarczająca, aby pokryć zapotrzebowanie organizmu na tlen i składniki odżywcze. Najczęściej pojawia się u dorosłych psów dużych ras i zwykle rozpoznawana jest pomiędzy 6 a 8 rokiem życia. W wielu przypadkach jednak choroba manifestuje się dopiero w końcowym stadium niewydolności serca, kiedy po-

jawiają się objawy kliniczne. Najczęstsze przyczyny konsultacji weterynaryjnej psów z kardiomiopatią rozstrzeniową to: ospałość, nietolerancja wysiłkowa, osłabienie, zmniejszenie apetytu, utrata masy ciała, krótki oddech, kaszel, powiększenie objętości brzucha.

Leczenie uzależnione jest od rasy, stanu pacjenta, występowania lub braku zastoinowej niewydolności serca czy zaburzeń rytmu. Powinno być dostosowane indywidualnie, a odpowiedź na terapię regularnie monitorowana, aby umożliwić wczesne wprowadzenie ewentualnych modyfikacji.

Kardiomiopatia przerostowa to choroba serca, występująca najczęściej u kotów, której przyczyna nie została do tej pory poznana. Badania wskazują jednak, że w przypadku takich ras, jak maine coon, persy, ragdolle, norweskie leśne, brytyjskie krótkowłose dużą rolę odgrywają czynniki genetyczne. Komora objęta procesem chorobowym grubieje i staje się mniej elastyczna, co utrudnia jej rozciąganie. To pociąga za sobą upośledzenie napełniania krwią i zwiększa ciśnienie. Skutkiem tego jest rozwinięcie się objawów, które mogą zaniepokoić właściciela. Zależą one od stopnia zaawansowania choroby. Koty z formą łagodną mogą żyć przez wiele lat bez jakichkolwiek objawów. Zdarzają się przypadki nagłej śmierci bez wcześniejszych oznak świadczących o kardiomiopatii. Niektóre osobniki wykazują osłabienie i wychudzenie. Nierzadko zdarza się przypadkowe wykrycie choroby w trakcie rutynowej wizyty zwierzęcia w gabinecie. Zazwyczaj właściciel pojawia się w gabinecie z kotem, u którego nagle wystąpiła duszność. Lekarz badający pacjenta stwierdza często szmery sercowe lub arytmie. Nagły początek choroby zatorowo-zakrzepowej objawia się silnym

bólem kończyn oraz ich porażeniem. Dodatkowo u chorego pacjenta mogą pojawiać się utraty przytomności powodowane przyspieszoną akcją serca.

W celu zdiagnozowania choroby należy wykonać szereg badań, takich jak: badanie morfologiczne oraz biochemiczne krwi, badanie echokardiograficzne serca, badanie poziomu hormonów tarczycy oraz RTG klatki piersiowej. Leczenie powinno zostać odpowiednio dobrane do stanu klinicznego, objawów oraz wyników pacjenta. Choroba jest nieuleczalna, jednak dzięki odpowiedniej terapii i opiece właściciela można ograniczyć objawy kliniczne i zapewnić komfort życia pacjenta.

Właściciele zwierząt w zaawansowanym wieku są zazwyczaj bardzo z nimi związani i przejmują się ich dobrem oraz jakością życia. Bardzo ciężko jest zrozumieć istotę starzenia się i konsekwencje z nim związane. Najważniejszą rolę w tym okresie odgrywa zarówno medycyna prewencyjna, jak i opieka nad seniorami. Zwierzęta w podeszłym wieku wymagają zaangażowania ze strony właścicieli oraz lekarzy weterynarii. Musimy pamiętać, że ich potrzeby zmieniają się z wiekiem. Zapewniając nawet jak najlepszą opiekę nad zwierzęciem, optymalnie go karmiąc oraz regularnie badając, musimy przedrzeć czy później liczyć się z momentem, kiedy nie będziemy w stanie dłużej pomóc schorowanemu, niedołężnemu i cierpiącemu stworzeniu. Bo choć procesów starzenia nie możemy zatrzymać, to z całą pewnością mamy realne możliwości niwelowania i zwalczania negatywnych, nieprzyjemnych objawów z nimi związanych. Podstawą oczywiście jest wcześniejsze rozpoznanie istniejących chorób i dolegliwości, a więc możliwie dokładna i trafna diagnostyka. Korzystajmy więc umiejętnie i rozważnie z tego wszystkiego, co oferuje nam współczesna nauka i jej praktyczne owoce.

Bibliografia:

- Salvador Cervantes Sala, *Geriatrya psów i kotów*, przeł. Ilona Kaszak, Edra Urban & Partner, Wrocław 2017.
- Johnny D. Hoskins, *Geriatrya gerontologia psów i kotów*, przeł. Krzysztof Anusz i in., Galaktyka, Łódź 2006.
- Beata Degórska, *Zwyrodniająca choroba stawów u psów i kotów*, [w:] „Życie weterynaryjne”, 91 (8), 2016.

ANNA ADAMCZYK

lekarz weterynarii w Przychodni Weterynaryjnej Dan-Vet w Niepołomicach

Niebieskie mokradła

Przypuszcza się, że aktywność dobową żaby moczarowej (*Rana arvalis*) zależy od regionu występowania. Gdy w marcu obudzi się z zimowego snu, wędruje do najbliższych zbiorników wodnych, by rozpocząć gody i złożyć jaja. Czasami jest to dla niej zgubne – zdarza się, że skrzek składany jest w kałużach, które szybko wysychają, pozbawiając kijanki szansy na przeżycie. Takie sytuacje obserwowałam w tym roku w Puszczy Niepołomickiej. Na szczęście nie było ich dużo, a głębsze zbiorniki również zostały „zajęte”

Najbardziej niezwykłą cechą, jaką posiadają żaby moczarowe, jest umiejętność zmiany barwy ciała. Niebieska szata godowa pojawia się u samców i sprawia, że płazy te wyglądają wyjątkowo i egzotycznie. Tym sposobem – i w połączeniu z godową melodią – rozpoczyna się prawdziwy spektakl przyrody, którego oglądanie przynosi wiele emocji. Zgrupowania niebieskich żab mogą być bardzo widowiskowe, jednak trzeba się spieszyć, gdyż trwa to zaledwie kilkanaście dni. Gdy tylko zaświeci pierwsze kwietniowe słońce,

samce zmieniają ubarwienie, ale też szybko je tracą. Wystarczy jeden zimniejszy dzień, by koncert dobiegł końca. Ubarwienie samic podczas godów nie zmienia się, dlatego też łatwo rozróżnić je w wodzie. Są brązowe z jasnym brzuchem i ciemnymi paskami na udach.

Samice składają jaja przede wszystkim nocą. Główny okres składania jaj w Polsce przypada na koniec kwietnia, jednak gdy temperatury są wyższe, a woda osiąga przynajmniej 10 stopni Celsjusza, mogą zacząć wcześniej. Skrzek

składany jest jednorazowo w postaci kulistej bryły. Kijanki oddychają za pomocą skrzelii wewnętrznych i wylęgają się z płetwą ogonową, która służy im do pływania.

Gdzie można je spotkać? Zaby moczarowe są przystosowane do życia w środowisku lądowym, co oznacza, że nie przeszkadzają im suche biotopy i dobrze się w nich odnajdują, a także są bardziej wytrzymałe na braki wody. Lubią przebywać na brzegach płytkich zbiorników wodnych oraz między zaroślami i w trzcinowiskach. Gdy okres godowy minie, łatwo obserwować je poza mokradłami, gdyż należą do zwierząt lądowych i są aktywne za dnia.

Zaba moczarowa jest gatunkiem ujętym w załączniku IV dyrektywy siedliskowej, co zobowiązuje wszystkie państwa

Unii Europejskiej do objęcia go ochroną gatunkową, a także zapewnienia ochrony miejsc rozrodu i odpoczynku. Na terenie Polski gatunek ten jest objęty ścisłą ochroną gatunkową.

Bibliografia

Włodzimierz Juszczyk, *Płazy i gady krajowe*, Warszawa PWN, 1974.

PATRYCJA WĄSIKOWSKA

tekst i zdjęcia

www.puszczaniepolomicka.pl

Związek Polskich Fotografów Przyrody

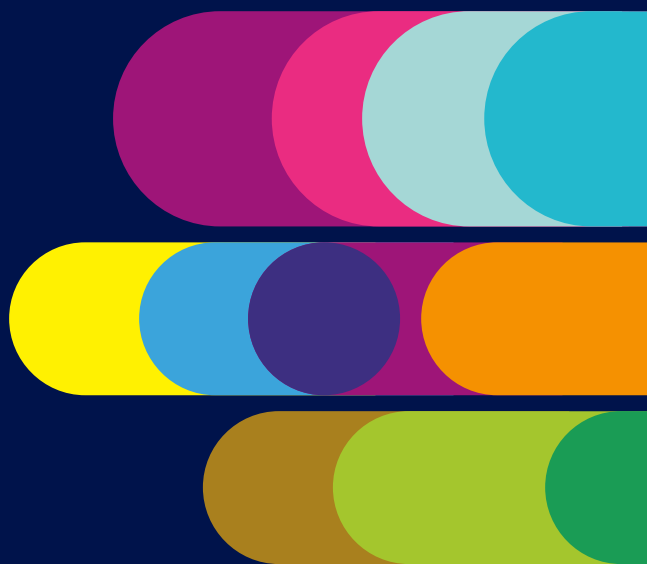

RUSZ makówką z Trzoskiem

2018

DNI NIEPOŁOMIC

24 25 26 maja

Baciary
Honorata
Skarbek

Sylwia
Grzeszczak
Jan Ptaszyn
Wróblewski